

letnik 1
junij

• 2012 •

sopotja

glasilo
slovenske manjšine
na Reki in v PGŽ

številka 2
ISSN 1848-4360

Sopotja
glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ

ISSN 1848 - 4360
letnik 1, št. 2

Reka, junij 2012

Izdajatelj:
Slovenski dom KPD Bazovica, Podpinjol 43,
51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Milan Grlica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.pgz@gmail.com
zanj: Dimitrij Jelovčan Bulatović

Naslovnici: Na Gorenjskem. Foto: Darko Mohar
Karikatura: Bojan Grlica

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Milan Grlica, Dimitrij Jelovčan Bulatović, Darko Mohar, Boris Rejec, Vito-mir Vitaz, Marjana Mirković
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Urednica: Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 600 izvodov

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Krispin Stock
Tisk: Tiskara Sušak

Glasilo finančno podpirajo:
Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija
Mesto Reka
Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977
tajništvo (tajnica Zdenka Jelovčan), knjižnica
in klubski prostori, torek in četrtek:
10.00-12.00, 18.00-20.00
MePZ, vaje, ponedeljek: 18.00-20.30
Dramska skupina: po dogovoru
Folklorna skupina: sreda, 19.00-20.30
Plesna skupina: ponedeljek, 20.00-21.30, sreda,
20.45-22.00
Planinska skupina: torek, 20.00-22.00
Fotografska skupina: druga in zadnja sreda: 18.30
Mladinska skupina: po dogovoru
www.bazovica.hr/mladinci

UVODNIK

Uvodnik posvečamo planinski skupini ob njenem jubileju

Planinska skupina je bila ustanovljena 24. aprila 2002. Začela je delovati skromno, vendar od samega začetka z jasno zastavljenimi cilji: družiti se, hoditi v naravo, pomagati v društvu in storiti nekaj tudi na kulturnem področju.

Po proslavi desete obletnice delovanja je novinar Tomo Šajn v Primorskih novicah zapisal: »Deset let planinske sekcije ni dolga doba v delovanju društva, posebno če gre za Slovensko kulturno društvo Bazovica, ki letos praznuje že 65 let delovanja, so pa planinci postali eden od stebrov Bazovice.«

Kaj je planinska skupina prinesla v društvo s tako dolgo tradicijo in zelo bogatim delovanjem? Čeprav so bili starejši člani tradicionalnih skupin društva, kot

sta MePZ ali dramska skupina, na začetku malo zadržani do takih novotarij, se je hitro pokazalo, da so novi in nekoliko mlajši člani prinesli v društvo nove ideje in dodatno zagnanost. Takoj so začeli organizirati predavanja in razstave. Prva je leta 2003 v društvu gostovala takrat še malo znana reška alpinistka Darija Bostjančič, za njo so se zvrstili številni zelo znani hrvaški in slovenski alpinisti, planinci, muzealci, svetovni popotniki. Razstave fotografij in drugih umetnin, pomoč pri vzdrževanju stavbe, različne družabnosti, kot so planinski plesi, pustovanja, balinarski turnirji – kar naenkrat se je v društvu začutil precejšen živžav.

Dodatno živost je prineslo povezovanje skupine z drugimi društvi iz Reke, Kaknja, Ilirske Bistrice, Ljubljane, s Tržaškega ... Čuti se novi zagon pri delu

mladinske in dramske skupine, obnovljeno je delo folklorne skupine, ustanovljena je še ena nova, foto skupina. Trenutno je v nastajanju tudi likovni krožek z upanjem, da bo nekega dne pre-rastel v samostojno skupino. Toda tudi vsi ti novi člani so se v preteklih desetih letih imeli kaj naučiti in prevzeti od starejših: dobro organiziranost, delavnost, spoštovanje do drugih članov, neizmerno ljubezen do društva in slovenske kulture in jezika – vse tisto, kar se je v društvu prenašalo iz generacije v generacijo. Rezultat tako ustvarjene sinergije je Slovenski dom, razcveten kot najlepša vrtnica. Pohvale društvu in članom prihajajo z vseh strani. Veselijo in obvezujejo! Domačnost, delavnost, radost in precejšnje število mladih članov so jamstvo, da bo Slovenski dom še dolgo cvetel.

• Darko Mohar

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanik: Vojko Volk
Konzularni oddelek, uradne ure:
ponedeljek od 9.00 do 12.00
sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00
petek od 9.00 do 12.00
tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015
faks: + 385 1 46 80 387
el. pošta: vzg@gov.si
spletna stran: http://zagreb.veleposlanistvo.si

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen kontakt z dežurnim diplomatom: med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med prazniki: 24 ur tel.: +385 98 462 666
Generalni konzulat RS, Split
Častni konzul Branko Roglič
tel./faks: +385 21 389 224
el. pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
uradne ure: ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00

Sopotja, junij 2012, št. 2, letnik 1

Kazalo:

Uvodnik.....	03
Iz društva.....	03
Iz svetov.....	17
Iz Urada za Evropo.....	17
Iz pouka DPS.....	18
Literarni kotichek.....	19
Si-T.....	19
Pogled z onkraj Snežnika.....	22
Srečanja.....	23
Foto kotichek.....	24

IZ DRUŠTVA

•MAREC•

2. marec
Slovenski dom KPD Reka
Slovenija, pravljica dežela

Tokrat pišem drugače: najprej moram pisati o dvajsetih luštnih vrtičkarjih, ki so nas obiskali, poslušali in pogledali kratko predavanje o Sloveniji, ki je že v Evropski uniji. Predavanje sem pripravila z veliko fotografij. Zgodovina jih ni tako zanimala, saj je za šestletne vrtičkarje to izredno dolgočasno. So pa pozorno spremljali slike o Postojnski jami, Škocjanski jami, jezerih. Pravljice in legende naj bi jim pripovedovala vzgojiteljica, saj so res precej žalostne. Po predavanju in učenju slovenščine sem dobila lepo darilo, Pomlad na travniku, in ročno izdelano zahvalo ter skupinski »na svidenje«. • Jasna Zazijal-Marušić

3. marec Slovenski dom KPD Bazovica, Reka Srečanje mladih

Mladinska skupina KPD Bazovica je na prvo srečanje mladih povabila vsa slovenska društva na Hrvaškem. Vodja skupine, študentka fizioterapije Ana Lipovac, je bila zaradi slabega odziva in ignoriranja vabila v večini društev precej razočarana. Prispeli sta namreč le članici zagrebškega Slovenskega doma, navzočnost pa so opravičili iz društev SKD Nagelj iz Varaždina, SKD Gorski kotar iz Prezida in SKD Istra iz Pulja.

Srečanje, na katerem je bila navzoča skupina mladih iz reškega društva, je z uvodnim predavanjem o zgodovini naseljevanja Slovencev na območju Reke in okolice napovedala zgodovinarica dr. Barbara Riman, tudi nekdanja članica mladinske skupine, zatem pa sta dejavnost društva KPD Bazovica predstavili podpredsednica mag. Jasmina Dlačić, sicer doktorandka na ljubljanski in predavateljica na

reški ekonomski fakulteti, ter namestnica vodje mladinske skupine, Martina Ciković, diplomantka komunikologije na ljubljanski fakulteti za družbene vede. O dejavnosti zagrebškega Slovenskega doma sta zatem spregovorili mladi članici, Irena Šonc, ki je lani diplomirala iz menedžmenta na fakulteti za hotelirstvo, in absolventka slovenskega jezika na zagrebški filozofski fakulteti Ira Muhlstein.

V razpravi so med drugim opozorili na pomen vključevanja mladih v vodstva društev in sodelovanje mladih mentorjev v aktivnih skupinah. Beseda je stekla še o tem, kako naprej, organizator pa je gostjama popestril obisk tudi z ogledom mesta in okolice. Dogodka so se iz KPD Bazovica udeležili še vodja fotografske skupine, sicer diplomirana ekonomistka Petra Aničić, študentka 2. letnika biotehniške fakultete v Ljubljani Jelena Juretić, študent na fakulteti za računalništvo v Ljubljani Andrej Grlica in absolventka ljubljanske likovne akademije Tea Tadej.

♦ Marjana Mirković

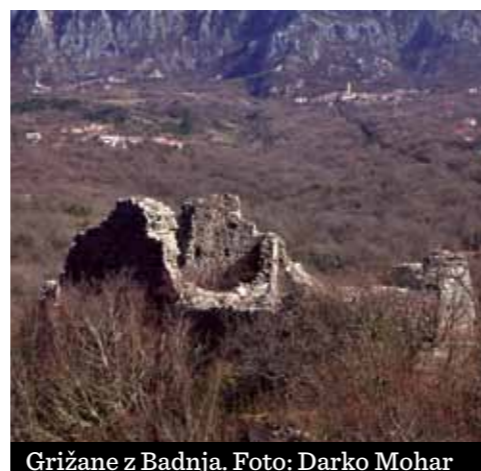
S srečanja. Foto: Petra Aničić

3. marec Ženske v hribih izlet ob dnevu žena

Kolona avtomobilov se je zbrala v Bakarcu. Sledili smo Milanu in se odpravili v Crikvenico. Avtomobile smo pustili na parkirišču pod viaduktom. Pohod se je začel na cesti iz Crikvenice proti Triblju. Zavili smo na eno najlepših sprehajalnih poti, »ljubezensko cestico« v zaledju Crikvenice. Dolga je približno osem kilometrov, je široka in spominja na Premužičevo stezo na Velebitu. Gre za izredno dobro gradnjo z začetka prejšnjega stoletja, podzidano in očiščeno vej in grmovja.

Ko smo prišli do razrušene trdnjave Badanj, smo kratko počivali, fotografirali in uživali v razgledu na Grižan in vasi Vinodola. Tedaj se je začela pot navkreber, no, manj kot 300 m navzgor do razgledišča s prekrasnim pogledom na Vinodol, od Križišća do Novega Vinodolskega. Tribaljsko jezero je bilo kot na dlani. Naslednja postaja, počitek za tiste, ki niso šli na vrh Kavranove stene, je bila Lokvica. Lepo jezerce z izviro, klopca, travnik in smeti, ki jih je bilo treba pobrati. Navdušena skupina se je vrnila s Kavranove stene in po fotografiranju smo se s smetmi v vrečkah odpravili v Crikvenico. Vreme je bilo lepo, sončno in toplo, tako da smo se ženske v hribih pravzaprav sprehajale. Vse smo za praznik dobile lepo rdečo vrtnico.

♦ Jasna Zazijal-Marušić

Grižane z Badnja. Foto: Darko Mohar

9. marec KPD Slovenski dom, Zagreb Ljudmila Novak na obisku na Hrvaškem

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak se je v okviru predstavitvenih obiskov na sedežu krovne organizacije v društvu KPD Slovenski dom sešla s predstavniki slovenskih društev na Hrvaškem. Pogovora so se – poleg veleposlanika RS v RH Vojka Volka in prvih sekretarjev veleposlaništva, Urške Potočnik in konzula Gregorja Klemenčiča – udeležili tudi državni sekretar Matjaž Longar in strokovni sodelavec na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak ter vodilni člani trinajstih od skupno šestnajstih aktivnih slovenskih društev in dekan Josip Trpin, ki v Zagrebu skrbi za redne maše v slovenščini.

Položaj slovenske manjšine na Hrvaškem, organizirane na ravni društev in v okviru manjšinske samouprave, je na kratko predstavil predsednik krovne organizacije, Zveze slovenskih društev, Darko Šonc. Spomnil je na skupno zgodovino obeh narodov, ki manjšino na Hr-

vaškem razlikuje od drugih v sosednjih državah, ter dolgoletno sodelovanje in nastanek društev. Med drugim je izrazil različen status, ki ga slovenski manjšini na Hrvaškem določa Slovenija. V obmejnih župnijah se namreč ta skupnost obravnava kot zamejstvo, drugod pa kot Slovenci v svetu. O najstarejšem društvu na Hrvaškem, zagrebškem Slovenskem domu, in združevanju nasploh je spregovoril njegov podpredsednik, ki je tudi na takem položaju v krovni organizaciji, Franc Strašek, in k besedi povabil dekana Antona Trpina. O študiju slovenskega jezika je spregovorila dr. Anita Peti-Stantić z zagrebške filozofske fakultete. Svoje delovanje so predstavili Marijana Košuta Banković v imenu pisarne Urad za Evropo z Reke, Barbara Antolić in Igor Šerdoner (SKD Nagelj, Varaždin), Milan Grlica in Jasmina Dlačić (Slovenski dom KPD Bazovica, Reka), Cveto Šušmelj (SKD Triglav, Split), Klaudija Velimirović in Jasmina Ilić Draković (SKD Istra, Pulj), Mira Knežević (SKD Dr. France Prešeren, Sibenik),

Slavko Malnar in Zoran Ožbolt (SKD Gorski kotar, Prezid), ljubljanski študent Krispin Stock je v imenu odsotne podpredsednice SKD Gorski kotar Jelene Malnar spregovoril o načrtih mladih, spodaj podpisana pa je omenila nastajajočo spletno stran na RTV Slovenija, namenjeno vsebinam iz sosednjih držav, in opozorila na nekatere težave pri ohranjanju slovenščine in občasno prezrtost slovenske skupnosti na Hrvaškem v Sloveniji. Srečanja z ministrico so se udeležili tudi Darja Jusup (SKD Lipa, Zadar), Vasja Simonić (KPD Snežnik, Lovran), Silva Šutar Vujičić (Društvo Slovencev, Labin), Vlasta Grgić (SKD Ajda, Umag) in Silvester Kmetič (KPD Slovenski dom, Zagreb). Kot je bilo slišati, poglobitna težava za nekatera društva ostaja vprašanje prostorov, zlasti to velja za društvo Triglav v Splitu, ki letos slavi že dvajsetletnico uspešnega delovanja.

Navzoče je nagovoril tudi veleposlanik RS v RH Vojko Volk in med drugim poudaril pomen vstopa RH v EU.

♦ Marjana Mirković

Dobro obiskano srečanje z ministrico. Foto: Tina Romih

10. marec
Slovenski dom KPD Bazovica
GLD Ormož
Ivo Brešan: Slavnostna
večerja v pogrebem zavodu

Ta Brešanova komedija je zelo znana, izvedbeno zahtevna in kompleksna. Igrajo jo profesionalna gledališča. Gledali smo jo pred leti v odlični izvedbi HNK Ivana pl. Zajca na Reki. »Avtor komedije nas popelje v obdobje izpred štirideset let, v čas Jugoslavije, v dalmatinske kraje, kjer se pojavi lažni doktor Gršković iz Amerike s pomočnikoma. Poln lepih obljub, laži in prevar za svoji direktorja Pogrebnega zavoda z željo po nakupu grobnice družine Della Scala, ki je postala last občine. Direktor v to vabljivo ponudbo zavede vso mestno politično oblast. Doktor Gršković spretno izkoristi njihov pohlep po denarju, ki ne pozna ne meja ne obzirnosti. Po vsem tem ugotovijo, da so bili močno navadni in opeharjeni.« Zanimalo nas je, kako se bodo naši gostje, igralci GLD Ormož, spoprijeli s tem zahtevnim delom. V polno zasedeni dvorani je gostom uspelo zadržati pozornost občinstva, ki je nastopajoče nagradilo z navdušenim in zasluženim aplavzom. Predsednik GLD Ormož Andrej Topolinjak je na kratko predstavil njihovo gledališko dejavnost in se zahvalil za gostoljubje. Sledila sta izmenjava daril in sproščeno druženje ob prigrizku in vedri glasbi harmonikarja, gosta iz Ormoža. Ob tej priložnosti je z gosti izmenjal izkušnje naš Alojz Usenik, gledališki zanesenjak, ki je čestital vsem sodelujočim v predstavi. Poudaril je zahtevnost izvedbe te komedije in izrazil zadovoljstvo, da so ji v veliki meri bili kos.

Polni lepih vtisov so se gostje poslovili in še enkrat prisrčno zahvalili za organizacijo. Seveda smo se dogovorili za naslednje gostovanje: nas pri njih!

♦ Zdenka Jelovčan, tajnica KPD Bazovica

11. marec
Vzpon na slovenski Snežnik,
1796 m n. v.
Planinska skupina
KPD Bazovica

Ta zimski vzpon že nekaj let ne poteka uradno, ga – večinomoma planinski zanesenjaki iz Slovenije in Hrvaške – organizirajo drugo soboto ali nedeljo v marcu. Z zbirališča na postajališču Vrata Jadrana smo se odpravili v smeri proti planinskemu domu na Sviščakih. Dan je bil prelep, sončen in kot ustvarjen za lahek sprehod proti vrhu Snežnika. Za ta letni čas snega ni bilo ravno veliko, vendar dovolj za občutek, da je še zima. Naši skupini trinajstih prijavljenih članov so se pridružili štirje planinci PD Opatija.

Že na začetku se je skupina ločila v podskupini. Prva se je ekspresno odpravila proti vrhu, naša, manjša skupina sedmih članov, Zoran, Metka, Lili, Lucijan, Dubravka, Zdenka in Jadranka, je vzpon proti Snežniku varno premagala z odločnim in trdnim korakom v lahkem tempu. Zatem smo imeli čas za pesem in pogovor s planinci, ki smo jih srečevali. Prišli pa so resnično od vsepovsod – društva z Reke, iz Zagreba-Matica, PD Vrh iz Kobarida, ki smo jih obenem povabili k sodelovanju pri našem projektu Dinara-Triglav-Učka ob dnevu državnosti. Ko smo prispeli do doma na Snežniku, smo se naposled znova srečali z delom naše skupine in se takoj povzpeli na vrh ter se pri geodetskem stebru skupaj slikali. Sestop je enako minil v lahkem tempu, da bi skupina ostala skupaj in da se je vsakdo počutil varnega. V dom na Sviščakih smo prispeli okrog tretje ure popoldne, naša Zdenka je znova začela s pesmijo in našo himno – da se ve, kdo je tu domačin. Ob vrnitvi je Metka v Ilirski Bistrici

popeljala našo malo skupino na pokopališče, kjer smo prižgali svečo v spomin na našo preminulo članico Natašo. Ob koncu dneva smo skupaj ugotovili, da nam je lepota gora tudi tokrat izpolnila srce in nahranila dušo za nova potovanja.

♦ Zoran Bistričić, prevod Marjana Mirković

16. marec
SPD, Trst
Občni zbor

Občni zbori planinskih društev so po eni strani možnost vpogleda v enoletno delo društva, po drugi pa možnost vzdrževanja in navezave novih stikov med člani društva in njihovimi gosti. Na letošnjih občnih zbora PD Podpeč iz Preserja pri Ljubljani ter PD RTV iz Ljubljane so v imenu planinske skupine KPD Bazovica sodelovali mlajši člani društva, ki študirajo v Ljubljani. Na 58. občnem zboru SPD Trst iz Trsta pa je sodeloval vodja skupine Darko Mohar. Planinsko delo Slovencev na Tržaškem je bogato. Vsako leto smo lahko pričali bogati dejavnosti izletniškega, alpinističnega, jamarskega, mladinskega ali smučarskega odseka društva, vzdržujejo tudi nekaj planinskih poti in sodelujejo s številnimi društvi, tudi sodelovanje s PS KPD Bazovica je bogato. Letos naj bi se srečali kar nekajkrat, najprej na proslavi naše desete obletnice, potem še na tradicionalnem srečanju Prijateljstvo brez meje, ki bo letos v Ilirski Bistrici. Upamo, da bomo njihove člane videli tudi na pohodu na Dinaro na istočasnem vzponu na najvišje vrhove Slovenije in Hrvaške ob Dnevu državnosti obeh držav. Ta vzpon so tržaški planinci uvrstili tudi v svoj program izletov, ki ga v obliki lične knjižice vsako leto predstavijo na svojem občnem zboru.

♦ Darko Mohar

24. marec
Delavski dom, Delnice
Pozdrav pomladi

Slovenski dom KPD Bazovica je s prireditvijo Pozdrav pomladi, zasnovano v vedrem tonu, nastopil pred več deset obiskovalci v dvorani Delavskega doma v Delnicah. S himno Bazovica na besedilo Slavka Arbitra in glasbo Josipa Kaplana je program začel mešani pevski zbor, ki ga vodi Maja Dobrila Vučkša in se je tokrat zaradi gripe žal predstavil v nekoliko okrnjeni sestavi, a vseeno z uspešnim in med občinstvom zelo lepo sprejetim nastopom. Člani folklorne skupine, ki jo vodi Martina Mičetić, so se ob spremljavi Ivana Simića na harmoniki na odru dvakrat veselo zavrteli v venčku istrskih in slovenskih plesov ter tudi zapeli. Članice plesne skupine so nastopile v sodobnem ritmu, skupaj z njimi tudi vodja Hana Nusbaum. Nataša Grlica in Anita Hromin pa sta uprizorili odlomek iz gledališke predstave Surround, ki jo je na besedilo Efraima Kishona režiral prejšnji vodja dramske skupine Siniša Posarić. Program je pripravil in povezoval Vitomir Vitaz, ki je tudi interpretiral pesmi Simona Gregorčiča in Slavka Arbitra, čigar Zdomec je tudi tokrat ganil rojake in nekaterim orosil oko. Organizator dogodka je bilo kulturno društvo *Prepelinc*, ki se imenuje po krajevnom nazivu za vrsto metulja, in svojo dejavnost usmerja v oživitev in ohranitev krajevnosti dediščine. Več let ga prizadevno in uspešno vodi novinar, književnik, kantavtor in ljubiteljski etnolog

Davor Grgurić, že dolgo tudi član KPD Bazovica, kjer je tudi nastopal in predstavil del svoje knjižne bere, v Delnicah in širše pa je znan po svojem prizadevanju po ustanovitvi etnografskega muzeja Gorskega kotarja.

Večer v Delavskem domu bi po mnenju obiskovalcev privabil veliko več ljudi, a so sočasno potekali drugi dogodki: odmevna je bila čistilna akcija na Kolpi, v Mrkoplju navdušen sprejem uspešnega delniških kulturnikov pa je gostovala v Sloveniji: ženska vokalna skupina DIM (Delnice in Mrkopalj), ki jo vodi Damir Zagorščak, je nastopala v Starem trgu ob Kolpi, pričakovati pa je, da se bo predstavila tudi v Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki. Rojaki v Delnicah, kjer jih po podatkih volilnega imenika RH živi okrog petdeset, so ob tej priložnosti skupaj z drugimi obiskovalci izrazili željo po ustanovitvi kulturnega društva ali društva hrvaško-slovenskega prijateljstva. Ob tem so se med drugim spomnili na delniško smučarsko skakalnico, ki so jo s pomočjo Stanka Bloudka leta 1948 postavili na Japlenškem vrhu, ter slovenske športne velikane, kot sta bila Janez Polda in Jože Zidar, ki sta s smučarskimi skoki navduševala tudi na tekmovanjih, ki so v tem goranskem mestecu potekala od petdesetih do konca sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Pričakovati je, da bo skakalnica kot ena izmed štirih ostala v sklopu novega Nordijskega centra, ki ga imajo v načrtu v Delnicah, edinega na Hrvaškem. ♦ Marjana Mirković

Z nastopa. Foto: Milan Grlica

25. marec
Zgodnjepomladanski vzpon
PS na Sisol

Po osmih letih se je planinska skupina znova odločila za vzpon na 835 metrov visok Sisol, vrh v grebenih, ki se južno od Vojaka na Učki počasi spuščajo proti Plominskemu zalivu. V načrtu je bil vzpon iz starega mesta Brseč na vrh ter spust na drugo stran v enako stari Plomin, prelepi mesti z bogato zgodovino in številnimi zgodovinskimi spomeniki. Obe mesti sta vredni obiska kot samostojni cilji enodnevni izletov. Vzpon na Sisol iz Brseča je precej naporen, saj se je treba strmo povzpeli za več kot 600 nadmorskih metrov. Zato so se tokrat planinci razdelili v kar nekaj skupin, ki so si izbrale različne cilje. No, največja skupina 15 članov se je le odločila za načrtovano turo. Po slabih dveh urah zložne hoje so planinci prispeli na greben, ki povezuje vrhova Sisol in Šikovac. Greben med vrhovoma je precej ozek in skalnat, na najnižji točki grebena pa stoji lepo, sicer v redkem gozdu skrito naravno okno. Takih naravnih pojavov v hribih v okolici Reke ni veliko. Od okna do vrha je v skalah občasno treba uporabljati tudi roke, saj je greben ozek in s prepadom na istrsko stran. Razgled pa postaja čedalje lepši. Na eno stran Čepić polje in istrski hribčki s starimi mesteci na njihovih vrhovih, na drugo stran modro morje in zeleni Cres. Spust proti Plominu se najprej nadaljuje po kamnitem grebenu, nato sledi krasen sprehod po travnikih vrhov Bukovo in Vrlič vse do roba nad Plominskim zalivom. Kar naenkrat se za robom prikaže tudi vrh ogromnega dimnika plominske termoelektrarne, kot simbol uničevanja tega prelepega prostora. Z roba je sledil še strm, naporen in vroč spust do Plomina, kjer so se končno združile vse skupine.

♦ Darko Mohar

27. marec Slovenski dom KPD Bazovica KUD PA-LETA, Cerkljica

V okviru stikov s Silvano Lautar smo v gosteh imeli društvo KUD PA-LETA. Njihov moto je: če hočeš, želiš in si upaš ... uživati z nami in ustvarjati ... pridruži se nam! Na dan razstave so njegovi člani postavili v klubski in pevski sobi slikarska dela za razstavo, zatem pa z Metko Košuta, našo članico, odšli na kratek sprehod po mestu. KUD PA-LETA je doživeto predstavila predsednica Ivanka Kranjc, o razstavljenih delih je navdahnjeno spregovorila akademska slikarka, nova mentorica Karmen Bajec, ki je nasledila Stanislavo Luga - Pudobsko. Gostje umetniki so pripravili še glasbeni nastop, v katerem je znane arije in pesmi čudovito zapela Snežna Obreza, tajnica društva, ob spremljavi harmonikarja virtuoza Krunoslava Križa. Enkratno! Publika jima je navdušeno in dolgo ploskala. Na ogled so bila dela različne tematike, od krajin do portretov, cvetja in tihožitij. Razstavljali so: Janez Dragolič, Daca Petrič, Silvana Lautar, Marina Klarič, Ljiljana Baraga, Marta Kvaternik, Marija Branisel, Valerija Gačnik, Ivanka Kralj, Spomenka Grujić, Brina Obreza, Milojka Banjac in Ilena Lenassi. Ob harmoniki ter prijatnem klepetu in veselju smo druženje z gpsti sklenili v upanju, da se bo sodelovanje v duhu vzajemnosti nadaljevalo.

Razstava slik je bila na ogled do 15. aprila. Nekoliko članic s predsednico Ivanko Kralj in novinarko Damijano Škrli je ta dan prišlo pospraviti razstavo. Notranjsko-kraške novice so pisale o delovanju našega društva in o ohranjanju stika z domovino ter skušale bralcem približati občutke, ki jih razvijajo ljudje »čez mejo«, ki imajo dve domovini.

♦ Zdenka Jelovčan

◀ Petra Aničić in Ana Lipovac (v sredini) z gostjami. Arhiv KUD PA-LETA.

31. marec Slovenski dom KPD Bazovica Milan Grgić, Zbudi se, Katka

Članice in člani gledališke skupine kulturnega društva Leskovec pri Krškem (www.kd-leskovec.si) so na prvem gostovanju na odru Slovenskega doma KPD Bazovica, ki so ga organizirali na pobudo Jožice Govedarica iz Krškega, zelo uspešno odigrali komedijo *Zbudi se, Katka*, hrvaškega avtorja Milana Grgića (1934–1997), dramatika in pisca, po osnovni izobrazbi glasbenika, ki je širšemu občinstvu znan predvsem po libretih za znane muzikale, kot sta *Jalta, Jalta* in *Cesar* je nag. Delo je prevedla in

dramaturško priredila režiserka, diplomirana igralka in književna prevajalka Alenke Bole Vrabc, režiral pa Rastislav Florjančič, vodja dramske skupine ter eden izmed pobudnikov in ustanovnih članov KD Leskovec, ki pogosto nastopa tudi kot igralec in v društvu vodi tudi prireditvi Martinovanje pod kozolcem in Pomlad prihaja. Nastopili so Jože Grajzl (Niko), Boštjan Arh (Igor), Zdenko Perc (Tomo), Bojan Kolman (Cenček), Matija Gorenc (Kazimir), Tatjana Grebenc (Elvira), Klavdija Mirt (mama) in Lucija Mlakar (Katarina). Šepetalka je bila Marjeta Perc, za kostumografijo je poskrbela Aleksandra Tomažin, rekvizite Sonja Levičar in glasbo Klemen

Uspešen nastop gostov. Arhiv KD Leskovec.

Zupančič, v tehnični ekipi pa so sodelovali Janez Kerin, Jure Kerin, Drago Perc, Gašper Marinčič in Mojca Špiler, ki je tudi predsednica KD Leskovec.

Komedija *Zbudi se, Katka* govori o prijateljih, ki v stanovanju enega izmed njih izkoristijo odsotnost žene in tašče ter pripeljejo mladenko, ki naj bi jo snemali. Zvrsti se niz nepričakovanih zapletov. Prava zabava, so si bili po predstavi, ki so jo nagradili z dolgotrajnim in navdušenim ploskanjem, soglasni obiskovalci. Gostom se je za prijeten večer zahvalila tajnica KPD Bazovica Zdenka Jelovča in izrazila upanje, da je to začetek novega in plodnega sodelovanja. Predsednica KD Leskovec Mojca Špiler nam je ob tej priložnosti med drugim povedala, da imajo članstvo vseh generacij, od 12 do 80 let, da radi in veliko nastopajo, ter napovedala, da imajo v načrtu tudi gostovanja pri drugih slovenskih društvih na Hrvaškem. Na poznejšem druženju je nastopajoče nagovoril tudi legendarni reški gledališčnik Alojz Usenik, jim čestital za odlično izvedbo in veseli večer in z izkušnjo selektorja dejal: *To, kar smo danes gledali, je predstava, ki me je navdušila in močno presenetila. Na majhnem odru naše dvorane ste dali veliko predstavo, s kar devetimi igralci in vsi z dobro igro! Na sceni ni nihče nikogar motil, prizori so bili usklajeni, zato vse čestitke režiserju! Upam tudi, da ste občutili dober stik z občinstvom. Predstava je festivalska, morate se prijaviti. Hvala vam, da ste prinesli en tak dragulj amaterske skupine. Čestitam!* Gostje so poleg iskrenih čestitk prejeli tudi njegov strokovni nasvet za sceno in brošuro o Slovencih na Reki Slavka Arbitra.

Večer se je nadaljeval z druženjem in novimi dogovori, ob pesmi in harmoniki, ki jo je raztegnil Matej Žokalj, eden izmed mladih članov iz skupine glasbenikov KD Leskovec.

♦ Marjana Mirković

31. marec Izlet na Velebit Srečanje z velebitsko degenijo (degenia velebitica)

Za izlet pred prazniki so člani PS izbrali *Steza degenije* nad Sabinjem pri Senju. Znani gornik iz teh krajev Vlado Savić, trenutno oskrbnik kože *Vagabundina koliba* pod Viševico, je na viodolsko-crikveniški rivieri začrtal, očistil in markiral nad 210 kilometrov sprehajalnih in planinskih poti vseh težavnostnih stopenj. Ena od njih je deset kilometrov dolga *Steza degenije*, ki se začne v Sabinju in se skozi Vodno drago vzpne do opuščene vasice Sušanj ter se po severnem in zahodnem robu Tomiške drage spusti nazaj na magistralo pri avtokampu Kozica. Skupno od štiri do pet ur uživaške hoje v prelepem okolju. Obiskovalca najprej preseneti izvir vode v Vodni dragi, potem pa se zelo približa velikanskim vetrnicam na Vrataruši. Vasica Sušanj je bila nekoč lepa, zgrajena na obdelovalnih terasah, na katerih še danes rastejo divje češnje. Zal je trdo delo odgnalo življenje v mehkejši in radodarnejši kraje. Spust po pobočjih nad Tomiško drago pa je posebno doživetje. Na samem sončnem robu globoke doline s številnimi, večdesetmetrskimi navpičnimi stenami, rastejo ob tem času samorasli beluški, zdravilne in zelo okusne rastline. Tudi razgledi proti globoki dolini in morju so enkratni, z mnogo alpskih podob. Vse, kar je cvetelo rumenega ob poti, se nam je že od začetka zdelo kot degenija. No, potem ko smo jo zagledali na kamnitem kršu, smo takoj vedeli, da je res. Sne-manje je kar trajalo in trajalo, vsak naslednji grmič se je zdel lepši od tistih prej. Nepozabna lepota male rastline bo ostala za vedno vpisana v spomin. Velebitsko degenijo je v začetku dvajsetega stoletja na Velebitu odkril madžarski botanik Arpad Degen, pozneje jo je dokončno

določil avstrijski botanik August Edler von Hayek. Je hrvaški endem, prikazana na kovanecu 50 hrvaških lip.

♦ Darko Mohar

◀ Degenija. Foto: Darko Mohar

♦ APRIL ♦

2. april Slovenski dom KPD Bazovica Letna skupščina

V dvorani Slovenskega doma KPD Bazovica je potekala redna letna skupščina. Udeležilo se je več kot sedemdeset od skupno 118 aktivnih članov, vabilu pa se je kot gost odzval tudi predsednik krovne organizacije, Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, Darko Šonc. Navzoče je pozdravil predsednik KPD Bazovica Milan Grlica in napovedal dnevni red, sprejet soglasno, enako predlagani člani verifikacijske komisije in zapisničarka, tajnica društva Zdenka Jelovčan. Poročila o delu so v imenu mešanega pevskega zbora, planinske, mladinske, folklorne, plesne in dramske skupine podali Vitomir Vitaz, Darko Mohar, Ana Lipovac, Nataša Grlica, Jasmina Dlačić in Renata Fugošić, poročilo nadzornega odbora pa je prebral Boris Rejec. Navzoče je na kratko nagovoril tudi Darko Šonc in izrazil posebno zadovoljstvo z obiskom, ob koncu pa je bila predstavljena tudi prva številka novega glasila, trimesečnika *Sopotja*. ♦ Marjana Mirković

3. april Slovenski dom KPD Bazovica Deset let planinske skupine Darko Berljak Himalajske ekspedicije

V okviru proslave desete obletnice planinske skupine KPD Bazovica je gostoval znani hrvaški alpinist, vodja odprav in profesionalni tajnik Hrvaške planinske zveze Darko Berljak. V hribe je začel odhajati že kot otrok, s teto na zagrebško Sljeme in vsako poletje s starši v okolico Bleda. Po opravljenem alpinističnem tečaju je skoraj vsak konec tedna preživel v slovenskih Alpah. Srce ga je vleklo naprej, v tuja gorstva, dokler se ni dokončno »zasidral« v Himalaji. Že na prvi majhni zagrebški himalajski odpravi so ga postavili za vodjo, zatem je vodil več kot dvajset hrvaških odprav. Zahvaljujoč izkušnjam in kančku sreče se na nobeni od njegovih odprav ni zgodila niti najmanjša nesreča. Z izrednim uspehom sta se končali zadnji, ženski odpravi, ko se je na osem tisočakov Čo Ojo povzpelo pet deklet, na najvišji vrh sveta Everest pa štiri. Tako je Hrvaška postala ena od redkih držav, iz katere se je na najvišjo točko Zemlje povzpelo več žensk kot moških.

V predavanju je posebej poudaril odlično sodelovanje s številnimi slovenskimi alpinisti. Na prikazanih posnetkih so se tako zvrstili tudi nekateri, ki so bili predavatelji pri nas.

Predavanje se je končalo s pogovorom z res številnimi obiskovalci, saj jih je kar nekaj moralo vse predavanje stati. • Darko Mohar

6. april Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica Prva nagrada Iri Petris

Foto klub Sušec je na natečaju na temo Pust 2012 prvo nagrado podelil mladi članici Slovenskega doma KPD Bazovica Iri Petris. Poleg domačega kluba so sodelovali še poklicni in ljubiteljski fotografi iz sosednjih klu-

bov, iz Sežane, Postojne, Opatije in z Reke. Iskrene čestitke nagrajenki!

Kot nam je sporočila vodja fotografske skupine KPD Bazovica Petra Aničić, se je sodelovanje s FK Sušec (<http://www.fotoklubsusec.si/>) začelo 21. februarja letos, ko sta se umetniški fotograf Istog Žorž kot mentor skupine in Petra Aničić kot vodja sešla s predsednikom Andrejem Bergočem in članom Stojanom Spetičem.

14.-15. april Spoznajmo Slovenijo VI

Izlet v Slovenijo je uspešno vodila Tea Tadej. Z Reke smo se odpravili v zgodnjih jutranjih urah in v avtobusu smo lahko spali do prvega postanka v Laškem in tamkajšnje pivovarne. Ogledali smo si muzej Laško, vodnik nam je podrobno predstavil zgodovino pivovarne, rekoč, da si moramo v življenju zapomniti samo dve pomembni letnici: prva je datum rojstva, druga pa datum začetka proizvodnje Laškega piva. V pivovarni so nam pojasnili način proizvodnje, ki dnevno obsega približno osem tisoč litrov, imeli pa smo tudi degustacijo različnih vrst piva. Z žalostjo v srcu smo se iz Laškega napotili v Celje. Obiskali smo celjski Gornji grad in Knežji dvor. V dvorcu smo si lahko predstavljali, kaj vse se je dogajalo v davnih časih, v obdobju vitezov. Žal nismo imeli priložnosti spoznati kraljice Katarine, čeprav smo se naučili, kako jo je treba pozdraviti. V

Razstavnici prostor imajo v lokalni Pumpa v Knežaku, kjer je potekalo tudi omenjeno srečanje, na katerem so se med drugim dogovorili o sodelovanju na razstavah in letošnjem natečaju, na katerem je bila nagrajena Ira Petris. Naslednji skupni projekt je mala šola fotografije na temo slikanja modela, ki bo pod vodstvom Istoga Žorža 17. junija potekala v Voloskem.

• Petra Aničić, priredba in prevod Marjana Mirković

Celju nas je vodnica seznanila z vsemi znamenitostmi in dogodki, ki so zaznamovali zgodovino mesta. Že nekoliko utrujeni smo se zvečer namestili v hostlu Celjski mladinski center. Po večerji smo se vsi skupaj prijetno družili in ob zvoku kitar proslavili tudi dva rojstna dneva članov mladinske skupine. Naslednjega dne smo obiskali Mozirski gaj, znan po obilici cvetja in raznovrstnih rastlinah. Vreme je bilo idealno, zato so vsi, zlasti člani foto skupine, izkoristili priložnost za zanimive fotografije. V popoldanskih urah smo pot nadaljevali v Logarsko dolino in se po gozdu sprehodili do slapa Rinka, kar je bil končno tudi del izleta, namenjen planincem. Za konec izleta so nas čakali še trojanski krofi – kratko malo nismo mogli mimo. Naj ob koncu pohvalim še našega vozniaka, ki nam je zagotovil in omogočil dodaten ogled mesta in uličic. Izlet je bil zanimiv in vsak je našel nekaj zase.

• Kristina Valkai, prevod Marjana Mirković

Mozirski gaj. Foto: Kristina Valkai

17.-21. april Slovenski dom KPD Bazovica Deset let delovanja PS KPD Bazovica

V okviru praznovanja desete obletnice delovanja planinske skupine KPD Bazovica je bila 17. aprila v klubski sobi odprta dokumentarna razstava, ki z bogatim gradivom priča o pestri dejavnosti, 21. aprila pa je v dvorani potekala osrednja proslava.

Planinska skupina (PS) je začela delovati z željo po organizaciji manjših pohodov in izletov, a se danes podaja tudi na zahtevnejše poti na gorske vrhove v Sloveniji in na Hrvaškem, pa tudi v Avstriji in Italiji. Dejavnost članstva je kmalu prerasla prvotne okvire in poleg planinskega delovanja imajo za seboj tudi vrsto predavanj, razstav in izobraževalnih tečajev ter navezane sodelovanje s planinskimi društvi na Reki in drugod po Hrvaškem ter v Sloveniji in z rojaki v zamejstvu in v Bosni in Hercegovini. Včlanjeni so v PD Snežnik in tako obenem v Planinsko zvezo Slovenije, s tem društvom in društvu s Tržaškega pa že sedem let prirejajo letna srečanja slovenskih planinskih društev treh držav. PS zadnjih pet let vodi Darko Mohar, šteje več kot petdeset članov, med njimi tudi cele družine, posebej pa

veseli sodelovanje mladih, med katerimi so se Andrej Grlica, Andrej Mohar in Damjan Pipan izšolali za planinske vodnike.

Deseto obletnico zelo aktivnega in pestrega delovanja so člani proslavili s kulturnim večerom v svoji izvedbi, poseben zapis o dogodku pa je na spletni strani www.gore-ljudje.net objavil Darko Mohar. Slovesnosti v polni dvorani so se udeležili predstavniki krovnih planinskih organizacij Slovenije in Hrvaške ter planinskih društev iz Ljubljane, Kopra, Ilirske Bistrice, Trsta, Devina, Bazovice in Reke ter v pozdravnih besedah čestitali in pohvalili delo PS, navzoče pa sta na začetku nagovorila predsednik KPD Bazovica Milan Grlica in Darko Mohar. Navzoči so se

Priznanja PZS

Darinka Dekleva je v imenu PZS podelila pohvale za požrtvovalno delo, za ljudi in naravo, kot je med drugim poudarila. Prejeli so jih: Stanko Hrženjak, Jasna Zazijal - Marušić, Metka Košuta in Boris Kumar. Bronasti častni znak so prejeli: Mario Aničić, Nataša Grlica, Zoran Bistričić in Mirjana Brumnjak, srebrni častni znak pa Milan Grlica in Darko Mohar.

Najmlajša članica PS KPD Bazovica Vedrana pa je dobila vikend paket v planinskem domu na Sviščakih.

Marjana Mirković

najprej z minuto molka spomnili na prezgodaj umrlega prvega predsednika planinske skupine Janka Rizmana in druge člane, sledil je bogat program. KPD Bazovica je ob tej priložnosti podpisala tudi pogodbo o sodelovanju s Planinsko zvezo Hrvaške (Hrvatski planinarski savez, HPS), ki je PS podelila tudi posebno priznanje. • Marjana Mirković

Iz programa

Skeč z naslovom Skupna ležišča je po resničnih dogajanjih napisal Darko Mohar, režirala vodja dramske skupine Renata Fugošić, s pomočjo Ire Petris in udeležencev dogodkov pa sta igrali Nataša Grlica in Anita Hromin. Pri tehniki in luči je pomagal Ivan Harej. Člani skupine so izbrali dobre pevce in ustanovili pevski zbor ter vadili tudi na izletih. Zapeli so Vesele pastirje, ki jih je po tekstu Simona Gregorčiča priredil Luka Kromolc, in slovensko narodno Na nebu ter v drugem delu še slovensko narodno Moj očka ima konjička dva in *Mom zavičajju* skladatelja Vjekoslava Kneževića. Člana skupine sta tudi Vlado Klobas, ki se je na proslavi izkazal z recitacijo Župančičeve pesmi v Težkih dneh, in mladi Luka Verbanac, ki ga je na odru spremljal na kitari, pozneje pa zaigral še Variacije na Mozartovo temo španskega skladatelja Fernanda Sora. Večer je povezovala Paola Trupac.

Paola Trupac, Darko Mohar in Vladimir Novak (HPS). Foto: Milan Grlica

21. april Divača Primorska poje 2012 MePZ KPD Bazovica

MePZ KPD Bazovica, ki ga vodi Maja Dobrila Vukša, je tudi letos sodeloval na priljubljenem pevskem srečanju Primorska poje, tokrat v Divači. Revijo je, tokrat zgolj kot obiskovalka in naša poročevalka, znova spremljala pevka Boža Grlica.

Letos smo 31. doživeli lep praznični dan v naši deželici, v primorskem mestecu Divači, na 43. prireditvi Primorska poje 2012, posvečeni glasbenikoma Mirku Fileju ob stoletnici rojstva in 50. obletnici smrti ter Vinku Vodopivcu ob 60. obletnici smrti. V tem letu se je v raznih mestih Primorske, Italije in tudi Hrvaške zvrstilo 200 zborov in okoli 8000 pevcev. V športni dvorani osnovne šole Divača je nastopilo sedem zborov, in sicer ŽePZ Sinji galeb, Izola, MoPZ Idrijski oktet, Idrija, MePZ iz Vasi Tipana iz Rezije, MePZ Sežana, Sežana, MePZ Bazovica, Reka, MoPZ Šempeter, Šempeter in Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič, Trst. Naš zbor je zapel naslednje pesmi: Gervaisovo Pipa, ki sta jo uglasbila Andrej Baša in Dušan Prašelj, Pesem o Zili Slavka Mihelčiča, Bongo, Bongo Heinza Lemmermana, Žabe Josipa Stritarja na glasbo Vinka Vodopivca, ki mu je bila, kot rečeno, posvečena letošnja Primorska poje, ter za dodatek še veselo belokranjsko, Jurjevanje. Ker iz zdravstvenih razlogov letos nisem nastopala, sem spremljala celovečerni koncert. Pohvale vredna je izredna interpretacija naše dolgoletne pevke Dragice Rizman v solo petju v pesmi Pesem o Zili. Ponosna sem bila na svoj zbor – saj se je v celovečernem prepevanju izkazal med najboljšimi. Seveda so k uspehu za izjemno prepevanje pripomogli pevci in pevke ter naša mlada dirigentka Maja Dobrila Vukša. Vsakoletno druženje in spoznavanje drugih zborov je razlog, da se te revije radi udele-

žujemo, saj združuje tudi zборе iz zamejstva. Povezuje nas skupna ljubezen do petja. Pa tudi ljudje nas povsod radi sprejmejo z odprtimi rokami. Slovenci ne živimo samo v Sloveniji, temveč tudi onstran meja – tudi na Hrvaškem, kjer gojimo slovensko pesem. Ves večer so donele prelepe pesmi, narodne, umetniške pa tudi borbene. Zvrstilo se je vseh sedem zborov in kot zadnji je nastopil najštevilnejši, Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič iz Trsta pod vodstvom dirigentke Pie Cah. Peli so pesmi upora in borbene pesmi ter končali z Vstajenjem Primorske Rada Simonitija. Slednja nas je vse dvignila na noge in k skupnemu prepevanju. Vzdušje je bilo vzneseo, aplavz velik ...

Naj omenim, da je bil slavnostni govornik predsednik Zveze pevskih zborov Primorske profesor Anton Baloh. V pozdravnem govoru o pomenu te prireditve je omenil, da je bila letošnja Primorska poje na Hrvaškem v Pulju, za nas pa je pomembno, da je omenil Primorsko poje leta 2011 in pohvalil naše društvo Bazovica za izredno organizacijo in lep sprejem. Saj je čisto po naše dejal: »Imeli smo se fajn – prav lepo je bilo.« Vsem nastopajočim pa je čestital in izrekel iskreno zahvalo za soustvarjanje tega čudovitega pevskega gibanja z željo: »Še na mnoga leta!«

Po končanem nastopu je prišel čas druženja ob zakuski in dobrem kozarčku. Tudi tu je sproščeno zadonela marsikatera pesem. Po prijetnem druženju smo odpotovali z željo, da bi vztrajali še naprej in še naprej gojili in ponesli v našo drugo domovino Hrvaško lepo slovensko pesem! • Boža Grlica

MePZ Bazovica, zborovodkinja Maja Dobrila. Foto: www.zpzs.si

22. april Zamost Obletnica PD Tuhobić

Vrnili sem se (skoraj) na začetek. Jadranka in Zoran Bistričić sta mi prenesla povabilo mojega starega planinskega društva (PD) Tuhobić na njihovo obletnico, ki je ravno na dan planeta Zemlje. In smo se odpravili v Zamost v lično kočico Tuhobića. Znani obrazi: Nilda, Damir, Dalibor ... Na zidu majhna galerija fotografij in dejavnosti Tuhobića. Ena pogumna skupina se je odpravila do izvira Kolpe, manj korajžni smo obiskali Čabar in etnografski muzej v Frankopanskem gradu, galerijo slik Vilima Svečnjaka in razstavo lovskih trofej Marijana Filipovića.

Obiskali smo kmečko gospodarstvo Pintar v Tropetih, z izdelavo in degustacijo sirov, likerjev in marmelad. Po vrnitvi v Zamost smo jedli paštofižol. Zunaj je močno deževalo. Pohodniki bodo mokri

Piše Zoran Bistričić, mokri pohodnik PD Tuhobić je slavilo dan društva in kot predstavniki planinske skupine (PS) KPD Bazovica smo Jadranka, Jasna, Zoran in Ivo odšli na slovesnost v planinsko kočico Zamost v srcu Gorskega kotarja.

Po prihodu v mali ljubki goranski kraj smo se ustavili ob cesti nasproti mostu čez Čabranko, kjer je tudi maloobmejni prehod proti Sloveniji. Točno ob predvidenem času je prva skupina triindvajsetih planincev odšla naprej ob Čabranki proti izviru Kolpe. Ob izlivu Gerovčice v Čabranko smo po markaciji zavili desno na območje Nacionalnega parka Risnjak. Gozdna pot gre tik ob reki Kolpi, ki je obenem tudi meja s Slovenijo. Na hrvaški strani Kolpe so pobočja travnata, na slovenski pa se pod stenami strmo spušča gozd. Ker je neprenehoma deževalo, kar je pot naredilo nevarno in spolzko, se je naša mala skupina v vseh barvah deževnikov počasi premikala proti cilju, izviru Kolpe.

Ob Kolpi je na temeljih starih hiš

zraslo majhno počitniško naselje. Veseli nas, da se v ta prečudovit kot Gorskega kotarja življenje polagoma vrača. Hodimo po levi strani Kolpe in pred strmo Gavranovo steno čez lesen mostiček zavijemo na desno stran Kolpe. Bližamo se bistremu izviru nepozabne modrozelenne barve, ki izvira kot jezero in se takoj razvije v mogočno reko.

Izvir je na višini 313 m n. m. in je najzanimivejši izvir na Hrvaškem. V raziskovalni fazi so potapljači dosegli globimo 85 m, naprej pa zaradi pomanjkanja opreme in denarja niso mogli. Pot je po markaciji trajala uro in pol, kolikor je bilo potrebno za vrnitev v dom v Zamostu. Vrnili smo se, kljub dobri opremi mokri do kože, in v koči najprej poiskali toplo peč in prostor, da se preoblečemo v suha oblačila. Ob 16. uri se je začelo predavanje o divjih rastlinah, čemažu, njegovem zdravilnem učinku na organizem in možnost uporabe kot gastronomske ponudbe v vsakdanji kuhinji. Na koncu smo imeli priložnost pokusiti čemaževo pašteto, ki so jo pripravili domačini. To je bil obenem tudi konec našega druženja s PD Tuhobić in drugimi društvi, PD Kamenjak, Platak in Transverzalac. To je bil kljub dežju še en dobro uporabljen dan, ko smo se po napornem tednu v našem KPD Bazovica in proslavi 10. obletnice ustanovitve naše planinske skupine odpočili in zabavali.

Zoran Bistričić, prevod Jasna Zazijal - Marušić

Prva skupina je prišla mokra, počasnejše je ujela toča. Topla enolončnica je prijetno zadišala vsem pohodnikom, na stolih okoli peči so se sušile mokre vetrovke. Predavanje o čemažu je že opisal Zoran. Na koncu je prišel harmonikar in zagodel nekaj poskočnih pesmi. • Jasna Zazijal - Marušić

Pred kočico v Zamostu. Foto: Jasna Zazijal - Marušić

25. april Pokopališče Kozala, Reka Spominska slovesnost ob stoletnici smrti Josipa Gorupa

Na reškem pokopališču Kozala je pred lepo obnovljenim mavzolejem, ki je tudi kulturni spomenik, potekala krajša slovesnost v počastitev stote obletnice smrti viteza Josipa Gorupa pl. Slavinijskega. Organizirala jo je krajevna skupnost Slavina iz istoimenske rojstne vasi znamenitega rojaka, iz katere so se dogodka udeležili predstavniki tamkajšnjega gasilskega društva, ki so se tudi postrojili, KD Slavina in številni krajani ter predstavnica občine Postojna Polona Škodič. Vence so položili tudi predstavniki vseh treh slovenskih organizacij na Reki, Slovenskega doma KPD Bazovica ter svetov slovenske narodne manjšine Mesta Reka in Primorsko-goranske županije. Zbrane je nagovoril predsednik KS Slavina mag. Janko Boštjančič, pomen Josipa Gorupa pa so poudarili še Polona Škodič, predsednika obeh slovenskih manjšinskih svetov Boris Rejec in Dimitrij Jelovčan Bulatović ter Gorupov pravnik Alfred Whycombe iz Londona. Vitez Josip Gorup pl. Slavinijski, znani poslovnež, je s svojim izjemno uspešnim delovanjem vtišnil pečat razvoju Reke, pa tudi Trsta in Ljubljane. Bil je izreden dobrodelnik, ki mu je častno meščanstvo podelilo več kot petdeset krajev in ki se ga še dandanes z veliko hvaležnostjo spominjajo v rojstni vasi in širše ter na Reki, kjer je zapustil tudi bogato gradbeno dediščino. Vanjo sodi tudi lepo vzdrževana vila z vrtom v središču mesta, v kateri od leta 1950 deluje Slovenski dom KPD Bazovica.

Kulturni program sta na spominski slovesnosti izpolnila nastopa vokalne skupine Slavina, ki jo vodi Katja Zafred, in legendarnega reškega gledališčenika Alojza Usenika z doživeto interpretacijo pesmi Josipu Gorupu v

zahvalo za velike ustanove, ki jo je svojemu »blagodušnemu« mecenu napisal pesnik Simon Gregorčič.

Osrednja slovesnost v počastitev obletnice Gorupove smrti bo v Postojni in Slavini potekala poleti, ko bodo znamenitemu rojaku namenili simpozij in mu tudi odkrili doprsni kip, delo akademske kiparke Miladi Makuc Semion. • Marjana Mirković

Na spominski slovesnosti je bila tudi tajnica KPD Bazovica Zdenka Jelovčan, ki je ob tej priložnosti prejela darilo KS Slavina, zgoščenko ansambla Akordi z naslovom Akordi ljubezni, z domačo glasbo v izvedbi Simona Sorca, Roka Kompare, Vojka Brenčiča in Bojana Možine.

•MAJ•

28. april–1. maj Izlet na Brač PS KPD Bazovica

Ob 00.15 polnočno pakiranje in avtobus je poln prešteti zaspalih potnikov. Pozdravni nagovor vodje Darka Moharja in srečno proti Splitu in Braču. Na svidenje. Naša avantura se začne. Saj je Supetar nasproti Splita. Supetar na Braču. Ne gremo v hotel, najprej na Vidovo goro. Po neprespani noči se bo sprehod kar prilegel. Z avtobusom gremo prek Kneževravn do Vidove gore, 780 m n. m. – sami ovinki. Pešpoti je približno 20 minut. Razgled je čudovit. Bolski *Zlatni rat* je kot na dlani. Vidim Hvar in Paklinske otoke. Nazaj smo šli peš. Čez Trolokve po prijetni pešpoti skozi travnike in gozdičevje, drevesa so zanimivo popasle ovčke: spodnji del grmička v piramido, z vrha pa raste nedosegljiv šop vej. Končno smo prišli do Trolokve. Bili sta samo dve. Skupina, ki je iskala tretjo, je pognala čredo ovac v tek. V Podgažulu nas je čakal avtobus. Podgažul je pisana ovčarska vasičica pod hribom Gažul, ki spominja na take vasice v Alpah. Po kratkem počitku smo se z obilo

fotografij vrnili v Supetar. V načrtu smo imeli še Škrip, najstarejše naselje na Braču, muzej, vendar za vse ni bilo časa. Šli smo v hotel in se vsi zbrali na zgodnji večerji. Po večerji so šli utrujeni spat, preostali pa na sprehod po Supetru. Večer je bil lep in topel.

V nedeljo je po zajtrku sledil odhod v Bol. Ena skupina je odšla do *Zmajeve špilje* prek Murvice, tri ure do tja. Navdušilo jih je pripovedovanje vodnika Zorana Kajdića, vele mojstra besed, pripovedi in znanja zgodovine. Po zanimivem razgledu so imeli še tri ure peš nazaj.

Druga skupina si je ogledala Bol in potem v senci borovcev lenarila na bolski plaži *Zlatni rat*. Nekateri so se kopali ... brrrr ...

Pohodniki so se vrnili iz Zmajeve špilje in si hladili razgrete noge v morju. Ob 16. uri smo se vrnili v hotel. Mimogrede smo se končno nameravali ustaviti v Škripu. Pogled na desno – nič. Nato smo šli na večerjo in proslavljali Đilijev rojstni dan. Med večerjo nam je pela in igrala Klapa. Tudi mi bi zapeli, ampak s polnimi usti ni olikano.

V ponedeljek smo se iz Supetra z ladjo Joan (krasno ime) peljali do Milne. Prvo presenečenje je bilo za kopalce: v morje so lahko skočili, nazaj na ladjo niso mogli, ker ni bilo stopnic. Po mirnem morju smo do Milne pluli približno pol ure. Ladje se je zasidrala in ostala na južni strani otoka, v zalivu Stiniva, za Milno, splitskimi vrati in avstro-ogrskim svetilnikom Ražanj. To je bilo drugo presenečenje. Kosilo je bilo na ladji, kajti tistega dne ima rojstni dan Mario. Ko smo prispeli na obalo, je naš šofer Boris z ladjo odplul nazaj v Supetar; z avtobusom bo prišel po nas v Milno. To je lepo primorsko mesto čudovitih strmih ulic, kamnitih hiš, pokritih s kamnom. Prvič smo videli kamnite strehe, pobarvane z apnom. Še hiša v hiši. Bajje je tu živela revna družina in okrog sta bogata brata zgradila zidove večje hiše. Nista je dokončala, ker sta utonila. Danes je to le

turistična znamenitost, saj v hiši ne živi nihče. Boris je prišel po nas z avtobusom. Peljali smo se skozi požgane dele otoka; Borisu so rekli, da je v Supetar mogoče peljati po bližnjici skozi Bobovišća – da, kombi ali avto, z velikim avtobusom pa je to prava umešnost. In Boris je umetnik. Mogoče pa le gremo v Škrip. Na poti smo se ustavili na cesti pod cerkvico Sv. Martina. Do cerkvice je lepa pot med dišečimi rastlinami ob gromači, le na koncu jo je treba preplezati in še deset minut strmo lesti v hrib. Pri cerkvici so zvonili, upam, da za dobre želje. Mi smo nabirali meto in šparglje. S Škripom ni bilo nič, temveč smo odhiteli na večerjo.

Torek: Živio 1 pika maj vejica praznik dela in klicaj

Po zajtrku smo končno šli v Škrip. Tam smo se razlezli po mestecu, si ogledali Muzej Brača, pokušali olivno olje in prošek. Vsak naš izlet ima konec. Mi pa na Braču nismo videli dveh tretjin, in po mojem se moramo vrniti ter zadevo dokončati. Verjetno se vsi strinjate. Ujeli smo trajekt pred načrtovanim. Darko je spet preštel potnike v avtobusu. Nič se nismo ustavili v Splitu, temveč na pol poti v Skradinu in zatem v Donji Udbini, od tam do Reke ni daleč: Vrata – prvi pogled na morje, Senj – in že smo doma.

Za konec: Darko je izlet vodil natančno, nihče ni zamujal, vsak je hodil, kolikor je hotel, in Boris je brežhiben voznik.

♦ Jasna Zazijal - Marušić

28. april–1. september Zlatorogova transverzala ponosa

28. aprila se je v Turnovi koči na Slavniku začela nova Zlatorogova transverzala ponosa: dvanajst koncev tedna na različnih lokacijah, na katerih moraš biti po koledarju navzoč in to potrditi s štampljko v knjižici pohoda. Kdor v svoji knjižici na koncu zbere najmanj enajst štampljk, postane častni ambasador Pi-

vovarne Laško. Lani sta to pombno titulo pridobila Jadranka in Zoran Bistričić, ki sta bila kot predstavnika planinske skupine Bazovica vztrajna na vseh dvanajstih pohodih in častno predstavljala našo skupino v Sloveniji. Letos imajo priložnost dokazovanja tudi drugi člani, treba je opraviti dvanajst sobotnih pohodov in jih umestiti med druge izlete in obveznosti. To akcijo je vsekakor treba podpreti, ker so na vsakem izletu omejeni vsi udeleženci in njihova planinska društva, kar je našo majhno skupino naredilo znano in nas postavilo ob bok petdesetim planinskim društvom v Sloveniji. Koledar za maj je obsegal izlete v Dom v Kamniški Bistrici (600 m), Planinski dom na Boču (658 m) in Planinski dom na Jančah (792 m), za junij pa na Mariborsko kočo na Pohorju (1.068 m), Planinski dom na Sviščakih (1.242 m), Mozirsko kočo na Golteh (1.356 m), Valvasorjev dom pod Stolom (1.181 m) in Planinski dom na Kumu (1.211 m). Tretji in četrti konec tedna v avgustu sta predvidena izleta na Kočo pri Jelenovem studencu (850 m) in Vojkovo kočo na Nanosu (1262 m) ter 1. septembra v Planinski dom Šmohor (784 m). Srečno vsem, ki se bodo odločili za sodelovanje.

Op. prevajalke: leta 2013 gremo vsi, lahko bi naredili svojo transverzalo. Saj pivo imamo vsi radi

♦ Zoran Bistričić, prevod Jasna Zazijal - Marušić

Z lanskega pohoda.
Foto: Zoran Bistričić

4.–5. maj Cankarjevi dnevi, Sarajevo Nastop KPD Bazovica

Članice in člani mešanega pevskega zbora in folklorne skupine KPD Bazovica so z nastopom v Frančiškanskem mednarodnem študentskem centru (FMŠC) v Sarajevu 5. maja letos znova dokazali svoj velik talent, entuziazem, uigranost in svoj bogati program. Sarajevo so obiskali v okviru prireditve 20. Cankarjevi dnevi, ki je potekala od 21. aprila do 12. maja. Organiziralo jo je Slovensko kulturno društvo Cankar, poleg našega zbora se je v prelepi dvorani FMŠC tega dne predstavil tudi njihov zbor, Camerata Slovenica, pod vodstvom dirigentke Melite Čičić, večer pa sta z recitalom ob klavirski spremljavi Maje Dobrila Vukša popešala tudi člana KPD Bazovica Zvonimir Stipetić in Vitomir Vitaz ter z nastopom navdušila vse navzoče.

Pa pojdimo po vrsti: nepozaben izlet v Sarajevo se je začel v petek, 4. maja, v zgodnjih jutranjih urah. Po prijetni in sproščeni vožnji so člani KPD Bazovica v popoldanskih urah prispeli v sarajevski hotel Imzit in že prvega dne v jasni zvezdnati noči imeli priložnost spoznati Sarajevo: prekrasno Bašćaršijo in enkratne arhitektonske stvaritve osmanske urbane arhitekture, med katerimi so osupljive številne podkopolne džamije in tradicionalne oblike orientalske arhitekture, kot so konak, han in bezistan. Žal so sledi zadnje vojne še vedno vidne, toda mesto so, posebejsredišče, v celoti obnovili in mu vrnili stari sijaj. Imeli smo priložnost obiskati središče Sarajeva tudi naslednji dan, tokrat pod vodstvom strokovnega vodnika, ki nam je predstavil bogato zgodovino, od prvih človeških naselij na območju mesta, rimske oblasti in doseljevanja Slovanov v 7. stoletju pa vse do razglasitve samostojne Republike Bosne in Hercegovine 1992. Se-

veda smo spoznali tudi številne znamenitosti, kot sta legendarna hiša Inat in mogočna sarajevska katedrala, si ogledali kraje, kot je trg, na katerem je bil izveden atentat na nadvojvodo Franca Ferdinanda, uživali v pogledu na pravljico *Sahat-kulo* in se sprehajali po čarobnem Latinskem mostu. To so seveda le nekatere od znamenitosti, ki so navdušile vse navzoče, in ugotovili smo, da nam niti dva tedna ne bi zadostovala za popoln ogled vseh lepot tega legendarnega mesta.

Počudovitem ogledu so nas v prostorih društva Cankar pričakali z bogatim kosilom in druženjem z obilico smeha, pesmi in šal, zatem pa so sledile priprave na večerni nastop. Ob šestih so naši člani nastopili v FMŠC na Grabavici, kjer je nastop odprl zbor Camerata Slovenica z impresivno izvedbo koroške narodne So še rožce v hartelnu žavovale ter z dalmatinsko narodno *Prođji vilo* in porabsko narodno Micika u pungradi rouže bere – lepota njihovih glasov, skladnost in harmoničnost ter prepričljiv nastop so navdušili vse obiskovalce. Folklorna skupina KPD Bazovica je nastop začela s svojim *Istarskim balunom* v koreografiji Martine Mičetić, razigrana in vesela ekipa naših folkloristov je dvignila razpoloženje in razveselila vse navzoče. Sledil je nastop našega pevskega zbora, ki ga vodi Maja Dobrila Vukša. Pesmi Bazovica, O, Podjuna, Zdomec in Pipa so pevke in pevci zapeli profesionalno, z velikim žarom in ljubeznijo. Venčku istrskih plesov v koreografiji Alenke Juretić v izvedbi naše folklorne skupine je sledil izjemno odmeven recital Zvonimirja Stipetića in Vitomira Vitaza ob klavirski spremljavi Maje Dobrila Vukša, zatem pa je MePZ zapel še črnsko duhovno Kum ba yah ter narodne Slušaj, mati, Majska noč in Jurjevanje. Prelep večer, ki nam bo ostal v spominu, se je končal v veselem in zanesenem razpoloženju, z nastopom naših folkloristov, ki

so se zavrtili v venčku prekmurških in gorenjskih plesov. Velik aplavz in navdušeno občinstvo sta najbolje pokazala, da je bil večer več kot uspešen.

V nedeljo smo v zgodnjih jutranjih urah zapustili Sarajevo, prepolni navdušenja in dobre energije: uspešen nastop, lepota mesta in prijaznost domačinov so nas popolnoma izpolnili. Ob koncu poti pa nas je čakalo še eno prijetno presenečenje: obisk prelepega mesteca Jajce, ki nas je navdušilo s svojo bogato zgodovino in lepotami nedotakljive narave. Slap, Plivška jezera, idilično vaško okolje, pa tudi 23 nacionalnih spomenikov na območju tega enkratnega mesta so razlog, da je ta kraj vsekakor treba obiskati.

Na Reko smo prispeli v večernih urah, napolnjeni z neverjetno energijo, pozitivnimi občutki in zelo zadovoljni, v upanju, da bomo znova obiskali prelepo Bosno in Hercegovino.

♦ Dimitrij Jelovčan Bulatović, prevod Marjana Mirković

12.–29. maj Photo Art Batana Rovinj Aktualna reška fotografija

V galeriji Photo Art Batana v Rovinju je bila odprta prva skupna razstava z naslovom Aktualna reška fotografija. Sodelovali so člani reške podružnice Hrvaškega društva likovnih umetnikov (HDLU), študenti reške Akademije za umetnostno oblikovanje in člani ljubiteljskih društev, ki delujejo na Reki. S svojimi deli so sodelovali naši člani Ira Petris, Kristina Valkai, Darko Mohar, Istog Žorž in Petra Aničić. ♦

Petra Aničić, prevod Marjana Mirković

13. maj Sviščaki Srečanje planincev treh dežel

V Rovinju je bilo 12. maja čez dvajset stopinj, že naslednji dan pa sta bili na Sviščakih dve stopinji in ob močni burji je padal sneg. Kljub slabemu vremenu

odpovedi za sedmo Srečanje brez meje skorajda ni bilo. Srečanje je organiziralo PD Snežnik iz Ilirske Bistrice, udeležili pa so se ga še planinci s Tržaškega in člani naše planinske skupine ter letos tudi predstavniki Obalne PD iz Kopra in člani planinske skupine iz italijanske narodne skupnosti z Reke, prvič pa tudi predsednik Planinske zveze Slovenije Bojan Rotovnik. Kljub snežni nevihti se je manjša skupina navzočih planincev odločila osvojiti v meglo in sneg zaviti Snežnik. Niti orkanska burja jih ni zaustavila. Druga, večja skupina se je odločila za nekajurno potepanje po okoliških gozdovih, tretji pa so rajši ostali v toplem domu ob zvokih dveh harmonik. Srečanje je prehitro minilo. Ob koncu dneva je prenehalo snežiti in Snežnik se je pokazal v enkratni zeleno-rjavo-beli podobi. Naslednje srečanje bo prihodnje leto nekje v okolici Reke organizirala planinska skupina KPD Bazovica. ♦ Darko Mohar

14.-19. maj Sv. Filip in Jakov Likovna kolonija

V naselju Sv. Filip in Jakov v bližini Turnja je potekala peta likovna kolonija. Organizator in pobudnik umetniškega projekta je SKD Lipa iz Zadra. Zbralo se je štirinajst umetnikov iz slovenskih društev SKD Triglav iz Splita, SKD Lipa iz Dubrovnika, KPD Bazovica z Reke, KPD Slovenski dom iz Zagreba in SKD Lipa iz Zadra, pridružili pa so se jim še likovni ustvarjalci iz Zadra, Sv. Filipa in Jakova ter Zagreba. Iz KPD Bazovica sva se delavnice udeležili gospa Marija Donadić in jaz. Tema delavnice je bila morje. Slikali smo lahko v naravi ali v zaprtih prostorih, po izbiri. Kljub temu da je močno pihalo, nas to ni motilo. Navdihnjeni z okoljem smo poslikali platna. Likovna kolonija je potekala pod pokroviteljstvom Turističnega društva Občine Sv. Filip in Jakov ter v okviru Mednarodnega dne

kulturne različnosti, katerega pokrovitelja sta Mesto Zadar in Zadrska županija. Vrsta umetniških tehnik na koloniji je obsegala razpon od akrila in olja na platnu, do akvarela na papirju in tehnik uporabljenih na lesu. V soboto, 19. maja, je bila v hotelu Alba v Sv. Filipu in Jakovu ob bogatem kulturno-umetniškem programu slavnostno odprta razstava prodajne narave.

♦ Ira Petris, prevod Marjana Mirković

18. maj POU Ante Babić, Umag Prva obletnica SKD Ajda

Slovensko kulturno društvo Ajda iz Umaga je praznovalo prvo obletnico delovanja. Slovesnost je potekala v polni dvorani tamkajšnje Ljudske odprte univerze Ante Babić, v kulturnem programu pa so nastopili MePZ Korona iz Umaga, ki ga vodi Branislav Ostojić in v katerem poje več članov društva, (nova) ženska pevska skupina Tilia iz puljskega SKD Istra pod vodstvom Paole Stermotić, ter recitatorke SKD Ajda Irena Blažić, Majda Vlačić, Vlasta Leka in mlada pevka Tina Vinković. Večji del programa je izpolnil nastop folklorne, plesne in dramske skupine Slovenskega doma KPD Bazovica z Reke, skupaj z glasbeno spremljavo Ivana Simića in Ivana Hareja. Posebnega navdušenja pa sta bili tokrat za dramsko uprizoritev enodejanke na besedilo Surround Ephraima Kishona deležni Anita Hromin in Nataša Grlica. Predsednica SKD Ajda Vlasta Grgić je v nagovoru pozdravila goste, med njimi najvišje predstavnike Mesta Umag, župana Vilija Basaneseja in podpredsednika mestnega sveta, Dubravka Grgića ter rojake iz slovenskih društev, in se društvoma iz Pulja in Reke zahvalila za sodelovanje v programu. Ob tej priložnosti je med drugim povedala, da sta v društvu začeli delovati literarna in kulinarčna skupina, za knjižnico pa so zbrali tudi več kot tisoč knjig, od tega velik del po zaslugi Društva za razvi-

janje prostovoljnega dela iz Novega mesta, katerega tajnica Branka Bukovec se je tudi udeležila večera. Navzoča je bila tudi Metka Lokar iz Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki jo je v Umag pripeljala profesionalna radovednost, saj sodeluje v več projektih, povezanih tudi z raziskovanjem položaja slovenske manjšine v državah nekdanje Jugoslavije. Lanska ustanovitev društva Ajda je pripomogla h kandidaturi rojakov na volitvah za manjšinsko samoupravo in k izvolitvi Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Umag. Njegova predsednica Danica Bojković pa je bila tudi povezovalka programa na dobro obiskanem večeru ob prvi obletnici SKD Ajda, ki se je nadaljeval z druženjem na zakuski; zanjo sta bili poleg sponzorjev posebej zaslužni članici društva Monika Vračar in Ana Kosenica, ki sta poskrbeli za vrsto tipičnih slovenskih sladice, od orehove in pehtranove potice do ajdove kaše. ♦ Marjana Mirković

22. maj SAZU, Ljubljana Nagradni natečaj USZS

V prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) v Ljubljani so slovesno razglasili nagrajence 10. nagradnega natečaja za diplomsko, magistrsko in doktorska dela, ki ga razpisuje Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Priznanja je podelila ministrica Ljudmila Novak, prvo nagrado v kategoriji Slovenci v zamejstvu je za svoje doktorsko delo z naslovom Čezmejna stanovanjska mobilnost v kontekstu Evropske unije: primer slovensko-italijanske meje prejel Devan Jagodic, ravnatelj Slovenskega raziskovalnega inštituta SLORI v Trstu. Kot drugo najboljšo delo v isti kategoriji je bilo izbrano magistrsko delo z naslovom Etničnost in manjšinski diskurz na primeru avstrijskega solidarnostnega gibanja koroških Slovencev v 70. letih prejšnjega stoletja, avtorja Milana

Obida iz Celovca, tretjo nagrado pa je za diplomsko delo Sprejemanje slovenske manjšine v Porabju prejela Nikoletta Vajda Nagy, ki na spletni strani MMC RTV Slovenija, namenjeni vsebinam iz sosednjih držav, skrbi za novice iz Porabja. Posebne pohvale je bila deležna še doktorska disertacija Slovenci v Gorskem Kotarju, Kvarnerju in Istri od leta 1919 do leta 1991 Barbare Riman z Reke. Podeljene so bile tudi nagrade v kategoriji Slovenci v izseljenstvu. Strokovno komisijo za zamejstvo so sestavljali dr. Breda Mulec (Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu), dr. Jernej Zupančič (predstojnik Oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani) in dr. Milan Bufon (redni profesor na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem in predsednik Slovenskega raziskovalnega inštituta SLORI). Več:

<http://www.uszs.gov.si>,
www.slori.org

♦ Marjana Mirković

IZ SVETOV

16. maj Svet SNM Mesta Reka Svet SNM PGŽ

Oba sveta sta se na svojem sedežu, v Slovenskem domu KPD Bazovica, sešla na skupni, peti redni seji v mandatu. Kot je med drugim rečeno v dopisu predsednika sveta na mestni

20. maj Izlet na Golico PS KPD Bazovica

Kar nekaj let so planinci načrtovali majski izlet na Golico v času, ko se ta obleče v belo barvo razcvetenih ključavnic (kot domačini imenujejo narcise, op. ur.). Na izlet so povabili člane PD Opatija. Obetal se je lep, ne prevroč dan. Po strmi cesti z Jesenic je avtobus prisopil na parkirišče vasi Planina pod Golico. Tam je udeležence že čakal Jože Mihelič, znani slovenski gornik in fotograf, prijatelj skupine. Pohod se je začel po makadamskih gozdnih cestah skozi prijetno dišeči gozd in nadaljeval po bližnjicah do konca gozdne ceste. Pred planinci se je prikazal greben Golice in prva polja ključavnic. Kolona se je razdelila v dve skupini. Večja je po grebenu nadaljevala pot proti vrhu, manjša pa se je napotila proti Domu na Golici. Lepi razgledi na vrhove Julijcev in Karavank so vsem udeležencem dali dodatno moč, da so dosegli zastavljeni cilj. ♦ Darko Mohar

29. maj Slovenski dom KPD Bazovica Razstave

Mladinska skupina je pod vodstvom Lee Blečić lani organizirala delavnico keramike, dela so avtorji predstavili na tokratni razstavi: Zvezdana Gregoran, Elizabeta Prelovac, Hana Nusbaum, Jelena Juretić, Lea Stilin, Eni Stilin in Ana Lipovac. Istega dne je tudi fotografska skupina odprla dve razstavi. Prva, Realnost naših objektov, je zamišljena kot stalna postavitev, avtorji so Jasmina Dlačić, Ira Petris, Anita Hromin, Dionis Jurić, Istog Žorž, Lea Stilin, Ivona Novaković, Andrea Čučić in Petra Aničić. Druga razstava, Ovca je bila enodnevna in prilagojena predstavitvi na prostem, v vrtu našega društva. Razstavljali so Jasmina Dlačić, Ira Petris, Anita Hromin, Dionis Jurić, Ilija Dadasović, Nina Lekić, Istog Žorž, Ivona Novaković, Andrea Čučić in Petra Aničić.

♦ Petra Aničić, prevod Marjana Mirković

ravni Borisa Rejca, ministrstvo za upravo RH še vedno ni poslalo odločbe o registraciji. Navzoči na seji so se med drugim sklenili s simboličnim darilom zahvaliti legendarnemu gledališčniku Alojzu Useniku ob skorajšnjem izidu monografije o njegovem delu in življenju.

♦ Marjana Mirković

S seje. Foto: Marko Marušić

IZ URADA ZA EVROPO

IPA Slovenija-Hrvaška 2007-2013

Urad za Evropo na Reki se je vključil v februarja objavljen 3. javni razpis v okviru Operativnega programa IPA Slovenija-Hrvaška 2007-2013, v katerem je bil na voljo okvirni znesek za več kot de-

set milijonov osemsto tisoč evrov, za prednostni nalogi s področja gospodarskega in družbenega razvoja ter trajnostnega upravljanja naravnih virov. V sodelovanju s slovenskimi društvi in sveti s tega območja ter drugimi klienti je pripravil prijave treh projektov: PUS TUR, o tradicionalni pustni

tradiciji v Kastavščini in Brkinih; 3M Mura-Media-Minority, o kulturnem, medijskem in manjšinskem sodelovanju na obeh straneh reke Mure in širše ter Eko planinstvo povezuje, projekt, ki temelji na celostnem pristopu planinstva, prijaznega do okolja, na obeh straneh meje.

IZ POUKA DPS

19. maj
Ljubljana
Učna ura o Ljubljani v živo

Učenci dopolnilnega pouka slovenščine (DPS) iz Buzeta, Pulja in z Reke – bilo jih je 36 – so odšli na strokovno ekskurzijo v Ljubljano. To dejavnost ob dopolnilnem pouku slovenščine v tujini je financiralo Ministrstvo za šolstvo, znanost, kulturo in šport oz. Zavod RS za šolstvo. Del sredstev so pripevala tudi slovenska društva: Slovenski dom KPD Bazovica, SKD Lipa Buzet in SKD Istra Pulj.

Na ekskurziji smo spoznavali Ljubljano in kraje po mestu, ki smo jih skupaj z učenci načrtovali pri pouku. Ekskurzijo sem poimenovala Učna ura o Ljubljani v živo. Začela se je pri pouku, kjer so učenci raziskovali različne vsebine. Spoznavali so osebnosti, ki so zaslužne za razvoj mesta, spoznavali pomembna obdobja in dogodke v mestu, opisovali naravne značilnosti okolja in podobno. Upoštevali so navodila in jim dodajali svoje ideje, brskali po priročnikih, spletu, brali izbrana besedila in se pri pouku o vsem tem veliko pogovarjali. Pisali so tudi različne dialoge, v katerih so se življali v zgodovinske osebnosti, bili so novinarji in poročevalci, uprizarjali so virtualne radijske in televizijske oddaje, bili virtualni vodniki po Ljubljani in še in še. Tudi doma so reševali pisne naloge. Vse to jim je pomagalo, da so se res dobro pripravili in na ekskurziji prevzeli vlogo pravih vodnikov in vodnic.

Morali so sodelovati med seboj, v parih in v skupinah, in to v enem kraju, ter se medkrajevno povezovati, pri čemer mislim na Reko, Buzet in Pulj. Slednje je bilo pomembno tudi za skupinsko izbiro in naročilo kosila. To nalogo je opravila učenka, ki je slovenščino uporabila v funkciji.

Na internetu je izbirala menije, se po elektronski pošti povezovala z učenci vseh krajev in za vse naročala kosila v ljubljansko gostilno. Pa ne v katero koli gostilno. Povezala se je z gostilno, ki smo jo spoznali pri pouku. To je bila Šestica, ena najstarejših gostiln v Ljubljani. Pri pouku so jo na različnih jezikovnih ravneh spoznavali začetniki in nadaljevalci.

In kdo so bili udeleženci ekskurzije? To so bili osnovnošolski otroci, srednješolci in odrasli ljudje, tudi upokojeni udeleženci pouka. Prav vsi so bili aktivni. Svoje naloge so resno vzeli in jih tudi odlično opravili. Aktivna vloga vseh je bila že pri pouku in na sami poti, kar se je začelo že z vstopom v avtobus. Začetek je bil vesel, s pesmijo, in kmalu potem s predstavitvijo posameznikov, saj se večinoma niso poznali. K pouku hodijo v različne kraje in nimajo priložnosti za medsebojna srečanja. Za vse je bila to prva skupna »učna ura«. Otroci so peli slovenske otroške in mladinske pesmi, odrasli pa slovenske ljudske, ki smo se jih naučili pri pouku. Tako sta začetna napetost in negotovost počasi izginjali.

Vsi učenci so na raziskovalnem pohodu po Ljubljani kaj predstavljali, znali so pripovedovati o življenju v Ljubljani nekoč, opisati mesto, pomembne ljudi in dogodke, simbole mesta in pojasniti njihov pomen in še mnogo drugega. Po ekskurziji smo se pri pouku znova pogovarjali o vsem, kar smo videli, spoznali, doživeli ... Tako smo spet urili slovenščino s pripovedovanjem in pisanjem o doživetjih. Te prispevke bomo ujeli tudi v naš šolski časopis, ki ga učenci urejajo, in del predstavili na sklepni prireditvi, ki bo letos v Čabru. Ob koncu lahko kot učiteljica ugotavljam, da je bilo zelo vredno pred strokovno ekskurzijo motivirati učence za aktivno sodelovanje na ekskur-

ziji. Tako so bili soustvarjalci vsebine in na ekskurziji ves čas res prisotni, bili so z razumom in čustvi pri vseh stvareh. Njihove izjave mi to potrjujejo, in če jih navedem le nekaj, lahko začutimo razpoloženje posameznikov in skupine:

»Ekskurzija je bila vsebinsko zahtevna, morali smo biti stalno aktivni, veliko smo videli, doživeli. Če se ne bi prej na to pripravili, bi bilo prezahtevno, tako pa ni bilo. Bilo je vredno tega napora. Komaj čakam, da popeljem svojo družino točno po teh poteh. Tolikokrat sem bila v Ljubljani, pa nisem nič vedela o njej. Zdaj vsaj vem, kaj je v Ljubljani vredno obiskati. Vem, zakaj je vredno obiskati prav to ... Kolikokrat sem šla mimo Semenišča in še sanjalo se mi ni, da je v tej hiši takšen dragulj, kot je Semeniška knjižnica. Zdaj razumem, zakaj Ljubljano imenujejo Plečnikova Ljubljana, zdaj razumem, da ...«
Da, bilo je vredno prizadevanja.

•Dragica Motik, učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine

Vtisi učenk dopolnilnega pouka slovenščine na Reki
Kaj vam pomeni nastop?
Izjave udeleženk in enega udeleženca, ki so nastopali z glasbeno-scensko igro z naslovom Čarovnice in Povodni mož na Cerknškem jezeru na Seminarju za učitelje in učiteljice dopolnilnega pouka slovenščine v decembru 2011 v Dobovi:
Veliko smo se naučili iz besedila in spoznavali nove stvari iz bogate slovenske preteklosti. Upriporitev legende o čarovnicah in Cerknškem jezeru je samo ena izmed številnih ljudskih zgodb... Dobova je kraj, od koder prihaja moj oče in kamor sem hodil na počitnice k svoji babici in dedku...
Zame je nastop z legendo in s pesmimi nekaj prelepega... V življenju si nisem predstavljala, da bom nastopala, in to še z govorno igro v slovenskem jeziku.
Ljiljana Čargonja, Zdenka Kalan - Verbanac, Gloria Segna, Slavica Vuković - Bačić, Dubravka Dilanić, Simon Stipetić

LITERARNI KOTICEK

Moj Slovenski dom

Oglasil se nam je potomec znane-ga slovenskega pesnika Iga Grudna, dolgoletni član zbora KPD Bazovica Vladimir Laki Gruden. Povedal je, da do zdaj res ni pisal pesmi niti ni glasbeno izobražen, a na lansko velikonočno jutro se mu je zgodila pesem in pozneje jo je kot nekakšno veselo koračnico tudi uglasbil. Slovenščine ne govori tekoče, vendar s pesmijo ni bilo težav, verzi so kar sami prišli, pravi. Pesem je v pregled poslal sorodnici v Ljubljano, učiteljici, ki ni imela večjih jezikovnih pripomb, in bila presenečena nad izlivom čustev, s katerimi Vladimir Gruden izraža minljivost življenja in poudarja vso radost druženja med rojaki, veselje, ki dolga leta preveva sodelujoče v pevskem zboru in drugih aktivnostih v društvu Bazovica. Vladimir Gruden je za priredbo

svoje pesmi zaprosil zborovodkinjo Majo Dobrila Vukša. Kot poudarja, je pesem Moj slovenski dom njegovo darilo društvu ob letošnjem 65. rojstnem dnevu. Zbor bo pesem, tudi v počastitev jubileja, prvič zapel na nastopu pri rojakih v Sarajevu predvidoma maja letos. •Marjana Mirković

Moj Slovenski dom

Moj Slovenski dom,
moja Bazovica,
ko mi smo skupaj, je
prava veselica.

Na Reki na Podpinjolu
številka triinštir'deset
obstaja naše društvo
spoštljivih petinšestdeset.

Leta so minevala, od-
hajali so člani,

novi so prihajali, zdaj
pojejo z nami.
Zbor, folklor, drama že
vrsto let obstajajo,
planinci in mladina
živahnost društvu dajejo.

Naš slovenski dom njegova
prava slika,
šola slovenske je kul-
ture in jezika.

Šentvid, Primorska poje –
gostujemo že leta,
in obiskujemo sloven-
sko vas in kmeta.

V naš dom prihaja-
mo vesel'ga lica,
v naš Slovenski dom, z
imenom Bazovica.

Vladimir Laki Gruden
Na Reki, na veliko noč,
24. aprila 2011

Si-T

9. marec Emmanuel Le Merlus o obisku na Reki

Emmanuel Le Merlus, ki s kolegom potuje po Evropi in spoznava jezikovne manjšine, je na svojem blogu zapisal tudi sporočilo o obisku v Slovenskem domu na Reki, kjer sta ga sprejela predsednika svetov slovenske narodne manjšine na županijski in mestni ravni, Dimitrij Jelovčan Bulatović in Boris Rejec, ki je o obisku pisal v prvi številki Sopotij. Emmanuel Le Merlus je 9. marca, ko je prispel v Ulcinj, skopu omenil tudi srečanje na Reki in zapisal, da »je spoznal tudi g. Borisa Rejca, predsednika slovenskega društva na Reki. Slovenci na Hrvaškem imajo status narodne manjšine. Po zadnjem ljud-

skem štetju jih je 13.000.« (Je rencontre aussi Mr Boris Rejec, président de l'association des Slovènes de Rijeka. Les Slovènes de Croatie ont le statut de minorité nationale. 13 000 Slovènes ont été comptés au dernier recensement. Prevod Marjana Mirković). Več:

<http://europa-tour.over-blog.com/>
•Marjana Mirković

13. marec Art kino Croatia, Reka Nočne ladje

Po uspešni in odmevni predstavitvi v Zagrebu je dan pozneje tudi na Reki, v nabitopolni dvorani Art kina Croatia, potekala premiera celovečernega filma Nočne ladje, prvenca režiserja Igorja Mirkovića, televizijskega novinarja

in vodilne osebe motovunskega filmskega festivala. Film govori o romanci sedemdesetletnikov, ki sta ju v glavnih vlogah odlično odigrala znana igralca Ana Karić in Radko Polič. Snemanje, ki je potekalo tudi na Reki, je Radko Polič ocenil za eno najtežjih v svoji dolgoletni karieri. Radko Polič se je udeležil tudi reške premiere in po njej znova dejal, da je izredno zadovoljen, zlasti s sodelovanjem s soigralko Ano Karić, s katero sta se, kot poudarjata oba, izjemno ujela in zato tudi v prihodnje napovedujeta več skupnih projektov tudi v gledališču.

Film je hrvaško-srbska-slovenska koprodukcija, nastal je v sodelovanju producentskih hiš Studio DIM, Hrvaške radiotelevizije, Delirium iz Beograda in Bela film iz Ljubljane. •Marjana Mirković

14. marec Novo vodstvo v SKD Lipa Dubrovnik

Na skupščini 14. marca je bila za novo predsednico društva izvoljena Tanja Baletić Cizej, podpredsednica je Barbara Njirić, ki je SKD Lipa vodila od ustanovitve leta 2001. Nov naslov društva je SKD Lipa, Frana Supila 8 (Lazareti), 20000 Dubrovnik, e-pošta: lipa.dubrovnik@metromail.hr

3. april UIMR, Ronjgi Josip Kaplan

V Ustanovi Ivan Matetić Ronjgov (UIMR) v Ronjgih pri Reki so predstavili zbornik z znanstvenega srečanja na Reki 23. oktobra 2010 ob stoti obletnici rojstva skladatelja Josipa Kaplana. O publikaciji so spregovorili predsednik UIMR Darko Čargonja in urednici, dr. Mirna Marić in dr. Diana Grgurić, v glasbenem delu programa pa je nastopil otroški pevski zbor *Tratinčice* (Marjetice) reške Osnovne glasbene šole Aleksandra Jug - Matić, ki ga vodi Suzana Matušan. V lepo oblikovani publikaciji je sodelovala tudi Branka

Kaplan s prispevkom Priloga k biografiji Josipa Kaplana, ki govori o odraščanju Josipa Kaplana in prvih glasbenih korakih v Krškem, umestila pa ga je v okvir kulturno-zgodovinskega razvoja mesta. Urednici sta v uvodu med drugim poudarili, da je zbornik prva javna objava skupine strokovnjakov, zbranih na Katedri za raziskovanje glasbene dediščine Reke in okolice, njihov namen pa je ohraniti krajevno dediščino in zagotoviti njeno prepoznavnost v državnem in evropskem okviru.

Predstavitve sta se v imenu družine in kot sodelujoča, tudi kot glasbena pedagoga, udeležila skladatelj sin Darko Kaplan in soproga Branka Kaplan. Njima sta urednici hvaležni za dobro in uspešno večletno sodelovanje, kar sta znova poudarili tudi ob tej priložnosti. Dr. Mirna Marić tudi ocenjuje, da je gradivo tudi dobra podlaga za monografijo o Josipu Kaplanu, ki si jo ta skladatelj vsekakor zasluži. Priljubljena reška profesorica glasbe Margareta Togunjac, ki se je tudi udeležila predstavitve zbornika, pa je prepričana, da bo prava vrednost tega skladatelja v celoti prepoznana šele v prihodnje.

•Marjana Mirković

Mag. Lovorka Ruck (levo) in profesorici Branka Kaplan in Margareta Togunjac.
Foto: Marjana Mirković

10. april Moja zaposlitev v društvu

V okviru projekta Moja zaposlitev v društvu (MECSO, My Employment in a Civil Society Organization), ki ga je v sklopu IV. komponente programa IPA Mladi na trgu dela pripravila organizacija GONG, je štirideset mladih obiskovalo trimesečni brezplačni tečaj in prejelo potrdilo o poznavanju programa za delo administrativnega tajnika in finančnega referenta v društvih. Projekt je financiral oddelek za financiranje in dogovarjanje projektov EU pri Hrvaškem zavodu za zaposlovanje, sofinanciral pa GONG, njegov namen pa je zmanjšati število nezaposlenih med mladimi. GONG bo, v sodelovanju s projektnim partnerjem Društvo za neodvisno medijsko kulturo, k temu cilju prispeval tudi z drugimi vrstami izobraževanja mladih. Več:

www.gong.hr, www.h-alter.org

•Marjana Mirković

12. april Stari trg pri Ložu Čabranski kraji v narečju

Knjižnica Jožeta Udoviča v Cerknici, enota Maričke Žnidaršič v Starem trgu pri Ložu, je organizirala literarno-glasbeni večer z naslovom Čabranski kraji v narečni besedi. Pesnik in dramatik Zlatko Pochobradsky je predstavil poezijo v domačem narečju, pisatelj in raziskovalec krajevne zgodovine Slavko Malnar je govoril o jezikovni in kulturni identiteti čabranske pokrajine ter predstavil svoji knjigi, Govor čabranskega kraja in Izgubljeno otroštvo, predsednik čabranske podružnice Matice hrvatske Ivan Janeš je obiskovalce seznanil z živahnim delovanjem te založbe, ki dejavno združuje ustvarjalce s skupnega govornega območja, Matija Turk pa se je predstavil kot kantavtor. Program je povezovala Milena Ožbolt, tudi sama ljubiteljica in ustvarjalka poezije.

•Slavko Malnar (povzeto po zapisu)

19. april MK IGK Karlovec Knjiga o Slovencih v Karlovcu

Slovensko kulturno društvo Slovenski dom iz Karlovca in karlovska Mestna knjižnica Ivan Goran Kovačić (MK IGK), ki hrani fond slovenske knjige na Hrvaškem in je osrednja knjižnica za slovensko narodno manjšino, sta v Ilirski dvorani knjižnice organizirala predstavitev knjige Slovenci Karlovcu – Karlovec Slovenem 1579–2009 avtorja Silvina Jermana, ki je tudi predsednik tamkajšnjega društva. Vsebina zanimive dvojezične publikacije z navedenimi viri literature pri naša zgodovinske podatke o nastanku mesta in posameznikih, ki so se tja priselili z ozemlja današnje Slovenije. Zainteresirani za knjigo lahko zaprosijo v MK IGK. •Marjana Mirković

19. april Tatinska draga Spominska slovesnost

19. aprila je minilo 70 let od prvega partizanskega napada na italijansko fašistično vojsko leta 1942. Napad, v katerem je sodelovalo deset slovenskih borcev in enaindvajset domačih fantov, so skupaj izvedli pripadniki Rakovške čete iz Rakeka in domači aktivisti. Kraj napada je bila Tatinska Draga (Gorači), kjer so partizanski borci postavili zasedo in ubili osemindvajset fašističnih vojakov. Po tem dogodku so na Čabranskem fašisti začeli vsak dan pobijati osumljenca in nedolžne talce. Dogodek smo, skupaj z organizacijami antifašistov iz Loške doline in Cerknice, zaznamovali na kraju napada. Navzoč je bil tudi edini še živeči udeleženec napada Herman Hančić.

•Slavko Malnar

70. obletnica Notranjskega odreda in roške ofenzive
2. junija je v Babnem polju v Sloveniji potekala proslava ob 70. obletnici ustanovitve Notranjskega odreda in roške ofenzive.

27. april Mestna hiša/Korzo, Reka Hiša eksperimentov na FZ

Na letošnjem festivalu znanosti (FZ) na Reki je sodelovala tudi Hiša eksperimentov iz Ljubljane. Na Reki dogodki potekajo v izobraževalnih ustanovah, muzejih in na prostem, namenjeni pa so predvsem mladim in tudi osnovnošolcem. Ti so tokrat posebej uživali v teku po tekočini, odmevnem poskusu, ki ga je na reškem Korzu pripravila Hiša eksperimentov iz Ljubljane. Vabilu se je odzval tudi njen direktor dr. Miha Kos, ki je v Drugem licu znanstvenika iskrivo in duhovito predstavil svoje Sonete znanosti in sodeloval med drugim na omizju o znanosti in medijih. Naj ob tem dodamo, da je vodja omizja Ivo Lučić ob koncu razprave obiskovalcem predstavil zelo lepo oblikovano poljudnoznanstveno publikacijo z naslovom Krš brez meja (2008), zbornik o dinarskem kršu, ki je nastal v sodelovanju z reško likovno akademijo, za grafično podobo pa je poskrbel tudi njen takratni študent Krispin Stock, sicer večletni grafični urednik Kažipota in od letos tudi Sopotij. •Marjana Mirković

1. maj Palčava šiša, Plešče Po trasah karavanskih poti

Zapis o prvem pohodu po trasah starih karavanskih poti nad dolino Čabranke, od Babnega Polja do Bosljive Loke, nam je poslal mag. Marko Smole, nekateri udeleženci pa pohvalo, da je bilo zanimivo in poučno. Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo samo obvestilo. Da bi spet obudili spomine na nekdanje povezave med kraji, ki poldrugo stoletje in več ne živijo več medsebojno povezani, smo 1. maja z Društvom Osilniška dolina organizirali pohod po teh poteh in znova povezali območje štirih občin na obeh straneh meje: občin

Loška dolina, Čabar, Loški Potok in Osilnica. Pot od Babnega Polja do Bosljive Loke je v celoti dolga približno 35 km. Zaradi relativno velike dolžine smo se odločili, da jo razdelimo na kolesarsko do Trave in pohodno od tam naprej. Vsi, ki vas opisana trasa zanima, se lahko obrnete na moje e-naslov: smole.marko@gmail.com

•Marko Smole

In memoriam Ljubica Regent

Na Reki je 15. marca v 86. letu starosti umrla Ljubica Regent, dolgoletna članica Slovenskega doma KPD Bazovica.

Rodila se je na Reki, kamor se je pri sedemnajstih letih preselil njen oče, železniški uradnik, doma iz vasi Sedlo v Breginjskem kotu. Po gimnaziji je študirala petje, vendar se je pevski karieri zaradi družine odpovedala in pozneje dokončala šolanje. Zaposlila se je v propagandni službi, v reški Luki je bila do upokojitve tudi novinarka in urednica internega glasila Vjesnik. Bila je aktivna v več društvih in organizacijah civilne družbe, sodelovala je pri številnih jugoslovanskih časopisih in tudi snemanju dokumentarnih filmov ter pri delu v Slovenskem domu KPD Bazovica, nekaj časa tudi kot knjižničarka. Z občasnimi prispevki se je vključila tudi v mesečni bilten Kažipot (42, 46), v katerem je med drugim spomnila na postavitev spominske plošče očetovi sestrični, veliki hrvaški igralki slovenskega rodu Viki Podgorski, ter se zavzemala za krepitev položaja slovenskih izobražencev in vzpostavitev slovenske kulturne, izobraževalne ali znanstvene ustanove na Hrvaškem.

Od Ljubice Regent smo se poslovili 20. marca na reškem pokopališču Kozala. •Marjana Mirković

Zaradi omejitve prostora bodo drugi dogodki iz te rubrike objavljeni v naslednji številki.

POGLED Z ONKRAJ SNEŽNIKA

Na zahodu nič novega

Ta naslov sem si sposodil v znamenitem romanu E. M. Remarquua Na zahodu nič novega, glede na to, da je Slovenija za Hrvaško geografsko nekoliko bližje zahodni Evropi. Če sklepamo po dogajanju v zadnjih treh mesecih od mojega prvega prispevka za Sopotja, se pri nas, torej na zahodu, ni zgodilo nič bistveno novega.

Desnosredinska koalicija, ki je po desni strani zaobšla relativnega volilnega zmagovalca, stranko Pozitivna Slovenija starega in zdaj ponovno izvoljenega ljubljanskega župana Zorana Jankovića, se je vladajočega posla lotila zelo resno in za mnoge skrb vzbujajoče. Star slovenski rek sicer pravi, da se nobena juha ne popije tako vroča, kot se skuha, in to se vsaj za zdaj glede ostrih vladnih napovedi po stabilizaciji državnih financ delno uresničuje. Toda Janševa koalicija z udobno parlamentarno večino in vlada, ki je trenutno trdo v sedlu, ne misli popuščati.

Po vzoru Nemčije je tudi slovenska vlada pohitela predvsem z varčevalnimi ukrepi v javnem sektorju, ki jih je napovedala po dolgem in počez. Prihranili naj bi nekaj sto milijonov evrov javnega denarja predvsem z znižanjem plač, upokojitvijo državnih uslužbencev, združevanjem različnih državnih agencij in uradov ter, kar je dvignilo največ prahu med šolniki, ostrimi rezi v organizaciji šol. Predvsem naj bi povečali število učencev v razredih in manjše šole združili z velikimi.

Številni sindikati javnega sektorja so bolj ali manj privolili v vladne ukrepe, potem ko so jih dodobra sklestili in omilili. In ko je že kazalo, da se bo vse srečno izšlo kot v pravljici, se je vladi zgodil policijski sindikat. Pa ne le eden, ampak kar oba, ki sta, ogorčena tudi zaradi nerazumnih in javnih pod-

cenjujočih izjav notranjega ministra Gorenaka, napovedali kar referendum o svojih zahtevah. Če bi ga najavili, bi padel v vodo celoten varčevalni, tako imenovani superzakon, ki zelo restriktivno posega v javni sektor.

Vlada pa medtem v maniri vseh dosedanjih slovenskih vlad po prevzemu oblasti izvaja široko postavljen čistko in menjavo kadrov. Ze na prvi konstitutivni seji so se otresli trojice, zamenjava, ki ji nasprotniki pravijo kar kadrovski cunami, pa se nadaljuje. Opozicija šteje vladi, koliko kadrov je že zamenjala, premier Janša pa je na zadnji seji državnega zbora dokazoval, da še zdaleč ne tako, kot je to počela prejšnja, levosredinska Pahorjeva vlada. Pri tem je Janša povedal nekakšno šalo meseca, ko je dejal, da jih pri zamenjavah ne zanimajo politične barve, ampak samo in zgolj sposobnost zamenjanih funkcionarjev.

Parlamentarna demokracija je v Sloveniji vse bolj paravan za partitokracijo, torej vladavino političnih strank oziroma njihovih vrhov. Zato se ni čuditi ogorčenemu prispevku v mnenjski rubriki dnevnika Delo izpod peresa uglednega in spoštovanega staroste slovenske politike dr. Franceta Bučarja, enega od tvorcev naše ustave, ki je zapisal: »Veliko odločitev se sprejema zunaj parlamenta, ta pa dobiva le funkcijo podeljevanja zakonitosti tem odločitvam.«

Parlament zaseda, boj med pozicijo in opozicijo je čedalje hujši, država pa se ne premakne s kriznega dna, vsaj če upoštevamo analize svetovnih centrov odločanja in vedno novih groženj vodstva Evropske unije, da nas bodo za različne grehe prej ali slej denarno kaznovali. Tudi pri nas brezposelnost narašča, sredstva javnega obveščanja tako rekoč vsak dan odkrivajo nove afere. Zadnja zadeva gradnjo razvpite termoelek-

trarne TEŠ 6 v Šoštanju, naložbe, vredne več kot milijardo evrov. Toda ta afera se še ni podela, že je na vrsti nova v zvezi z gradnjo razvpitega predora v Šentvidu nad Ljubljano. Pred dnevi smo se spomnili tudi prve obletnice lanskega superreferenduma, na katerem so ob obilni pomoči tedanje opozicije s stranko SDS na čelu padli vsi vladni zakoni. Med njimi tudi tisti o pokojninski reformi, ki bi Janši in vladajočim nadvse prišel prav v teh kriznih časih.

Če bi bili Slovenci, kot so Hrvati, udeleženci evropskega nogometnega prvenstva, bi vsaj ob navajanju za naše nekoliko pozabili na vsakodnevne tegobe. V Smučarski zvezi Slovenije, ki zastopa naš nekoč paradni šport, vre, saj je odstopil predsednik. Le gorenjski fant Anže Kopitar, ki od malega igra hokej v Los Angelesu in je s tamkajšnjim klubom Kraljev osvojil ameriško in s tem svetovno klubsko prvenstvo v hokeju ter postal ponos slovenskega hokejskega naroda, nam blaži rane.

Ampak poletje je pred vrati in trenutno je večina Slovencev še vedno toliko pri denarju, da ne bodo preskočili letošnjih počitnic. Mnogi tako kot po navadi tudi na hrvaški obali Jadrana. Takoj po počitnicah pa spet na volitve, tokrat na predsedniške. Sedanjemu predsedniku republike Danilu Türku se bodo zoperstavili z leve strani Borut Pahor, pred kratkim na volitvah stranke SD poraženi predsednik. Z desne bo napadel Milan Zver, evropski poslanec in minister v prejšnji Janševi vladi, ki ga podpira ves desni blok. Četrtri bojevnik na predsedniških volitvah pa bo nekdanji plemeniti državnozbornski poslanec Zmago Jelinčič, za katerega pa se tako in tako nikoli ne ve, kateri politični opciji pripada. Pač tisti, ki v nekem trenutku največ prinaša.

•Tomo Šajin

SREČANJA

Alojz Usenik

Pisanje članka o Alojzu Useniku, legendarnem umetniku, ni niti najmanj lahka naloga – skorajda ni dramske zvrsti, v kateri se Usenik ni preizkusil, ne klasičnega dramskega dela, pri katerega realizaciji ni sodeloval, ne funkcije v gledališču, ki je ta neutrudni zanesenjak ni opravljal. V polstoletnem obdobju je postal prepoznavno ime na hrvaškem gledališkem odru, tako profesionalnem kot tudi ljubiteljskem, od klasičnih dramskih del Shakespearja in Molièrja do modernih interpretacij Dostojevskega. Bil je igravec, režiser, recitator, inšpicient, asistent in še marsikaj – z vsem je povezano delo in življenje Alojza Usenika, prejemnika številnih nagrad. Da bi dostojno orisali življenjsko pot in dejavnost Alojza Usenika – za najbližje Lojzka –, dr. Barbara Riman in dr. Kristina Riman pripravljata monografijo. V gledaliških krogih velja za legendo, ki, kot pravijo, ni iskala gledališča, temveč je to našlo njega. Osemdesetletnik, poln življenja, nam je prijazno povedal svojo pestro življenjsko zgodbo, vredno monografije. Rodil se je v vasi Krvava Peč na Dolenjskem. Kot mladenič je po končani vrtnarski šoli kmalu občutil nekaj manjka, čeprav je imel sicer dobro službo v Kopru, toda, kot duhovito poudarja, mu delovno mesto med kupi redkvic, repe in druge zelenjave ni zadostovalo, rože pa ima izjemno rad. V Kopru je spoznal tudi najpomembnejšo osebo svojega življenja, soprogo Roziko, ki je zanj, kot pravi, največja opora in pomoč v življenju. V gledališču je kmalu začel aktivno delovati, najprej v Gledališču slovenskega Primorja (GSP) in že na začetku, kot Kantor v Cankarjevem Kralju na Betajnovi, pokazal velik talent in predanost. »Že pri prvih korakih v svet umetniškega ustvarjanja sem se preizkušal pri različnih delih, bil sem inšpicient in igravec,

pazil sem na rekvizite, osvetlitev ... V takšnem gledališču morajo biti kratko malo vsi pripravljeni na vse, in sam sem se pri vsem kar dobro znašel,« pojasnjuje Usenik. Leta 1957 je bila odigrana zadnja predstava v tem gledališču, zaposleni pa so dobili odpoved. A Usenik ni izgubil volje, od vseh svojih kolegov je prvi prejel kar dve ponudbi, za delo inšpicienta v puljskem in reškem gledališču. S svojo lepoto in svetovljanskim duhom, kjer se je preprosto počutil kot doma, ga je takoj navdušila Reka. Toda ob prihodu ga je v čakal ognjeni krst: njegova prva predstava v gledališču je bila namreč Shakespearjev Macbeth. Že sredi priprav in na mestu inšpicienta se je s svojo natančnostjo dokazal kot izvrsten sodelavec in ob koncu uspešno nadomestil še tonskega mojstra, kar mu je prineslo velike pohvale. V desetletjih, ki so sledila, je sodeloval pri številnih gledaliških predstavah, več postavitev Hamleta in pri uprizoritvah drugih Shakespearjevih dram, pa tudi celem ciklu velikanov hrvaške književnosti, npr. v vseh predstavah Miroslava Krležje in številnih drugih klasikov v reškem gledališču. Pri tem je spoznal marsikatero gledališko legendo, njegovo delo pa je posebej pohvalil legendarni igravec Relja Bašić, ki ga je tudi izjemno cenil. Useniku so posebej ostale v spominu tudi Gervaisove in Vojnovičeve predstave ter klasična dela Dostojevskega, ceni pa tudi sodobne ustvarjalce, zlasti spoj moderne in klasičnega, a obenem priznava, da so sodobne priredbe klasike na koncu pogosto napačno realizirane. Če primerja današnje gledališče s tistim pred tridesetimi leti, opazja številne razlike: »Dejstvo je, da so se igralci prej med seboj veliko bolje spoštovali, manj je bilo zavisti, ljubosumja, nestrpnosti ... Kot ansambel smo bili veliko bolj odprti in z več topline v medsebojnih odnosih. Seveda se je spremenila tudi sestava občinstva. Gledališče je danes nekaj povsem drugega kot pred

desetletji.« Njegovo dragoceno delo v KPD Bazovica se je začelo takoj ob prihodu na Reko, ko je iskal slovensko društvo. Prvo sodelovanje je bilo v predstavi Gospa Judit Ivana Cankarja, ob tridesetletnici delovanja društva pa je s programom in z vrsto skečev ter obilo humorja navdušil vse navzoče. Njemu sta za uprizoritev predstave zadostovala že harmonika in pevec ali pevka in takšni večeri so bili izredno obiskani in zelo lepo sprejeti. Sledile so postavitve Cankarjevih del, večeri, posvečeni klasikom, posebni recitali ob praznikih in številne drame in komedije. Med temi ima posebno mesto Piknik s tvojo ženo, ki je imel kar 129 uprizoritev, ob stoti pa je Usenik proslavil tri jubileje: petdeset let dela v gledališču in petdeset let ljubiteljskega delovanja kot režiser in igravec ter petindvajset let dela na mestu asistenta gostujočim režiserjem v reškem gledališču. Skratka, Usenik se je dokazal s svojim izjemnim delom in predanostjo, o tem pričajo tudi številne nagrade in priznanja. Med predstavami, ki jih je režiral tudi v KPD Bazovica, sta še Antraks in Polnočni vlom – s to predstavo je dramska skupina med domovinsko vojno gostovala tudi na prvi črti fronte, za kar je Usenik prejel posebno priznanje, za Piknik s tvojo ženo pa je dobil zlato Linhartovo značko. To priznanje je, tako kot njegova soigralka Loredana Jurković, prejel tudi za vlogo v predstavi Glej, kako lepo se začenja dan, omeniti pa velja še vlogo v predstavi Eros v offu. Med številnimi nagradami in plaketami pa je Alojz Usenik najbolj ponosen na nagrado Sklada Staneta Severja za življenjsko delo, ki je bila takrat (2003) prvič podeljena umetniku zunaj Republike Slovenije. Prav tako je velikega pomena tudi skorajšnja monografija o tem legendarnem zanesenjaku, polnem pobud, od katerega lahko gotovo še veliko pričakujemo.

•Dimitrij Jelovčan Bulatović
prevod Marjana Mirković

FOTO KOTIČEK

Nagrajena fotografija Ire Petris (str.10).

24

Škocjanski zatok. Foto: Paola Trupac

Sonce. Foto: Paola Trupac

Pikapolonica. Foto: Paola Trupac